

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce

SPOLUPRÁCE OBCÍ NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI

Bc. Bronislav Škoda

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma "Spolupráce obcí na regionální úrovni" zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

.....

Bc. Bronislav Škoda

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval JUDr. Tomášovi Loudovi, CSc. Za cenné připomínky a rady. Dále děkuji Dobrovolnému svazku obcí CHOPOS za poskytnutou součinnost.

Obsah

1	Úvod	1
2	Teoretická část	2
2.1	Obec.....	2
2.2	Korporace	3
2.3	Veřejnoprávní.....	3
2.4	Orgány obce	6
2.4.1.1	Zastupitelstvo obce	7
2.4.1.2	Rada obce	8
2.4.1.3	Starosta.....	8
2.4.1.4	Obecní úřad	9
2.5	Chotýšany	10
2.6	Participace	11
2.6.1	Participace a její opora ve sbírce zákonů	11
2.7	Regiony	12
2.8	Kraj.....	14
3	Praktická část.....	16
3.1	Místní akční skupiny	16
3.1.1	Výhody a nevýhody spolupráce obcí ve formě místní akční skupiny	18
3.1.2	Orgány místní akční skupiny.....	20
3.1.2.1	Zakladatelé společnosti	20
3.1.2.2	Ředitel společnosti	20
3.1.2.3	Správní rada.....	21
3.1.2.4	Dozorčí rada.....	21
	Regionální konference.....	21
	Shromáždění starostů.....	22
	Partneři Místní akční skupiny Posázaví	22
	Programový výbor Místní akční skupiny	22
	Výkonný výbor	22
	Kontrolní výbor	23
3.1.3	Posázaví	23
3.1.3.1	Vznik a historie	24
3.1.3.2	Čistá řeka Sázava	24
3.2	Dobrovolný svazek obcí.....	25
3.2.1	Orgány dobrovolných svazků obcí.....	32

3.2.1.1	Nejvyšší orgán dobrovolného svazku obcí	32
3.2.1.2	Rada dobrovolného svazku obcí.....	32
3.2.1.3	Předseda dobrovolného svazku obcí.....	33
3.2.1.4	Tajemník, manažer dobrovolného svazku obcí	33
3.2.1.5	Kontrolní výbor dobrovolného svazku obcí.....	33
3.2.2	CHOPOS	34
3.2.2.1	Koordinátor sociálních služeb.....	36
3.2.2.2	Centrum společných služeb.....	38
3.2.2.3	Kontejnery a štěpkovač	41
3.2.2.4	Skupinový Vodovod	43
3.2.2.5	Rozhledna Špulka	45
3.3	Srovnání MAS a DSO.....	48
3.4	Dotazníkové šetření.....	49
3.5	Další možnosti spolupráce.....	53
4	Závěr	55
5	Resumé	56
5.1	Resumé v anglickém jazyce	56
6	Použité zdroje	57
6.1	Právní předpisy	57
6.2	Judikatura	58
6.3	Literatura	58
6.4	Akademické práce	58
6.5	Internetové zdroje.....	59

1 Úvod

Spolupráce obcí na regionální úrovni má mnoho možných variant. Spolupráce obcí může probíhat živelně, bez předem daného rámce a struktury, nebo může být realizována pomocí některých subjektů. Subjekty přímo uzpůsobené pro spolupráci obcí v regionu, ale i mimo něj, jsou místní akční skupina a dobrovolný svazek obcí. Tyto dvě uskupení budou hlavním předmětem zkoumání této práce.

Spolupráce samozřejmě zná i jiná východiska, jako je například zapsaný spolek. Zapsaný spolek je jistě zajímavou variantou pro spolupráci. Nicméně velká obecnost, v níž se zapsaný spolek pohybuje, ke spolupráci obcí přímo nevybízí.

Dobrovolný svazek obcí má oproti tomu svoje místo přímo vymezené v české legislativě, a to konkrétně v zákoně o obcích. Dobrovolný svazek obcí je tedy zákonodárcem vymezená platforma pro spolupráci obcí. V rámci dobrovolného svazku obcí mohou obce realizovat činnost, na kterou by zpravidla samy nestačily, nebo by byla příliš náročná. Tato náročnost může spočívat jak v administrativní stránce, nebo čistě odborné. Pro dobrovolný svazek obcí je typické, že jej zakládají či do něj vstupují obce srovnatelné svou velikostí.

Místní akční skupina je velmi širokou formou spolupráce, nebo lépe řečeno formou partnerství mezi zainteresovanými subjekty. Místní akční skupina oproti dobrovolnému svazku obcí nemá svou přímou oporu v zákoně o obcích, má však legislativní rámec vymezen především v oblasti evropského práva. Dalším velmi výrazným rozdílem je možnost sdružování velké škály subjektů, a to od obcí samotných přes neziskový sektor až po podnikatele nebo ziskový sektor obecně. Místní akční skupina je na rozdíl od dobrovolného svazku obcí spíše subjektem sdruženým okolo určitého centra, významné lokality či jednoho konkrétního cíle.

Já sám pocházím z menší obce nesoucí název Chotýšany. S počtem obyvatel přesahující pět set bychom toho sami moc nezvládali, nebo jen s obrovským úsilím vykopeným kvalitou poskytovaných služeb. Jsme velmi vděční, že máme možnost spolupracovat s okolními obcemi a partnery v regionu, a to právě díky dobrovolnému svazku obcí CHOPOS a místní akční skupiny Posázaví. Ze zkušenosti zastupitele vím, že pomoc těchto subjektů je pro nás v obci velmi významná a jen těžko si lze představit například získávání evropských peněz bez těchto skupin. Jsem hrdý na to, že jak dobrovolný svazek obcí CHOPOS, tak místní akční skupina Posázaví patří v republikovém měřítku k tahounům spolupráce a partnerství a řadí se mezi českou špičku.

Cílem práce je představit možnosti spolupráce obcí nejdříve v teoretické rovině a posléze i ukázat praktická východiska. Dále v práci představím nejznámější a nejvhodnější možnosti spolupráce. Součástí praktické části je i menší průzkum povědomí a znalosti či neznalosti občanů o možnostech spolupráce obcí.

2 Teoretická část

2.1 Obec

„Obec je základním územním samosprávným společenstvím občanů; tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce.“¹

Přesně takto je definovaná obec v právním řádu České republiky, a to konkrétně v zákoně o obcích v jeho platném znění. V definici je zmíněná samospráva. Právo na samosprávu nám jako občanům vyplývá dokonce ze samotné Ústavy České republiky. Lepší představu o tom, co obec ve skutečnosti je, nalezneme v následujících paragrafech zákona o obcích. Je tedy třeba si alespoň některé rozebrat podrobněji.

„Obec je veřejnoprávní korporace.“²

¹ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128> §1

² Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128> §2

2.2 Korporace

Pojem korporace již je znám od dob římského práva. Z této doby také vychází dnešní vnímání tohoto pojmu. Korporace je chápána jako sdružení osob s právní subjektivitou, tvořené členskou základnou, jež sleduje její společný zájem.³ Občanský zákoník korporaci vymezuje jako „*právní osobu společenství osob.*“⁴

2.3 Veřejnoprávní

K rozlišení, zda se jedná o korporaci veřejnoprávního charakteru nebo o korporaci charakteru soukromoprávního jsou v odborné literatuře využívány znaky těchto korporací. Hendrych pro rozlišení typu korporace používá pět znaků.

- uplatnění členského principu, tedy to, že obec má své členy respektive občany
- právní subjektivitu, tj. že obec je schopna plně a samostatně nakládat se svými právy a povinnostmi
- založení zákonem nebo vrchnostenským aktem na základě zákona
- svěření mocenské pravomoci činit vrchnostenské úkony, a tím určovat rozsah práv a povinností, což nebrání použití prostředků soukromoprávních jako je například uzavírání běžných smluv soukromoprávní povahy.⁵

Mezi odbornou veřejností je však rozlišováno znaků mnohem více. Jsou to jednak znaky spojené přímo s občanem, jako například povinné členství nebo spolurozhodování, či znaky finančního rázu, kam řadíme například finanční samostatnost a osvobození od daňové povinnosti. Literatura uvádí i znaky právního charakteru. Mezi něž patří ústavou zakotvená záruka finanční nezávislosti nebo schopnost vydávat právní akty.⁶

³ JUDr. PhDr. Jan Malast. *Obecní samospráva v České republice: teoretická a historická východiska*. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE PRÁVNICKÁ FAKULTA Katedra správního práva a správní vědy, 2014. DISERTAČNÍ PRÁCE. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE.

⁴ Zákon č. 89/2013 Sb. ze dne 3. února 2012 *Občanský zákoník*. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupný také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89_§201 odstavec 1

⁵ *Správní právo. Obecná část*, Hendrych Dušan a kolektiv. 8. vydání. Praha: C.H.Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-254-3. str. 102

⁶ JUDr. PhDr. Jan Malast. *Obecní samospráva v České republice: teoretická a historická východiska*. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE PRÁVNICKÁ FAKULTA Katedra správního práva a správní vědy, 2014. DISERTAČNÍ PRÁCE. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE str. 50

Tolik k vysvětlení pojmu veřejnoprávní korporace. Z prvně uvedené definice ze zákona o obcích vyplývá, že obec, aby byla obcí, musí splňovat určité znaky.

Hlavní ze znaků obce je právo na samosprávu. Právo na samosprávu je stanoveno přímo v Ústavě České republiky. Ústava České republiky věnuje územní samosprávě celou jednu hlavu, což samo o sobě dokládá, jak významným prvkem demokracie samospráva je. Právo na samosprávu je tu zmíněno, již v osmém článku: „*zaručuje se samospráva územních samosprávných celků.*“⁷ Právo samosprávy je vnímáno jako jeden ze způsobů, jimiž je rozdělná moc ve státě. Pomocí samosprávy je moc decentralizovaná a oddělená od moci státní, tudíž i bližší samotnému občanovi a dává mu tak větší možnost se přímo podílet na fungování státu.⁸

Ze znaků jmenovaných nepřímo v zákoně o obcích je zřejmé, že obec tvoří společenství občanů a můžeme doplnit, že občanů administrativně svázaných s územím. „*Občan obce je fyzická osoba, která je státním občanem České republiky, a je v obci hlášena k trvalému pobytu.*“⁹ Zde je však i výjimka. Pokud to upravuje mezinárodní smlouva, může být občanem obce ve smyslu nabytí těchto práv i občan cizího státu, s nímž má Česká republika podepsanou mezinárodní smlouvu. Typicky jsou to občané EU.

Se statutem občana obce souvisejí daná práva a povinnosti. Mezi základní práva občana řadíme aktivní a pasivní volební právo. Je tedy zřejmé, že občan splňující podmínky podle zvláštní právní úpravy má právo volit do obecních zastupitelstev a má právo ucházet se o post v obecním zastupitelstvu. S právem volit a být volen souvisí i právo hlasovat v místním referendu.

⁷ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbírka zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128> §16 odst.1

⁸ K OTÁZKÁM ORGANIZACE SOUČASNÉ MÍSTNÍ A REGIONÁLNÍ SAMOSPRÁVY [online]: [cit. 05.02.2021]. Dostupné z: <https://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/prucha.pdf>

⁹ Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. In: Sbírka zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#hlava7> čl.8

Právo na vyjadřování se, v mezích stanovených jednacím řádem zastupitelstva, na jednáních zastupitelstva a vyjadřovat se k návrhu rozpočtu závěrečného účtu či nahlížet do zápisů z jednání komisí a výborů také patří do výčtu práv občana. Občan obce dále může požadovat projednání určité záležitosti na zastupitelstvu nebo radě. Takováto žádost musí být doprovázena podpisem minimálně 0.5% občanů obce, až pak se návrhem zastupitelstvo (popřípadě rada) musí zabývat.¹⁰

Z dalších práv, která občan vůči obci má, autor uvádí například právo národnostních menšin na pojmenování ulic a název obce také v jejich jazyce. Právo na pojmenování ulic a název obce v jazyce národnostní menšiny vzniká, pokud na území obce žije alespoň 10 procent občanů dané menšiny. Národnostní menšina čítající minimálně deset procent občanů hlásících se k dané menšině na území obce také zřizuje výbor pro národnostní menšiny.

Dalším ze základních znaků každé obce je její území. „Každá část území České republiky je součástí území některé obce, nestanoví-li zvláštní zákon jinak,“ říká přesně zákon. Obce v České republice mohou mít jedno nebo vícero katastrálních území.¹¹ Území obce je na administrativě správní jednotkou a plní tři základní funkce.

1. Občané žijí na nějakém území, a proto tedy spadají pod pravomoci dané samosprávy. Zjednodušeně řečeno první funkce slouží k tomu, aby měla samospráva na kom vykonávat svoji činnost a tím uplatňovat své ústavní právo.
2. Občané musí být spojeni s nějakým územím, tak aby správa a samospráva mohli fungovat a občané měli právo se podle nějakého klíče dožadovat svých práv podle své místní příslušnosti.
3. Velmi důležitá funkce, která vyplývá z územního členění České republiky, je teritoriální vymezení hranic pro výkon samosprávy.¹²

¹⁰ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128> §16-17

¹¹ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128> §18

¹² JUDr. PhDr. Jan Malast. Obecní samospráva v České republice: teoretická a historická východiska. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE PRÁVNICKÁ FAKULTA Katedra správního práva a správní vědy, 2014. DISERTAČNÍ PRÁCE. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE str.83

Obce na území České republiky mají svůj název, některé názvy ulic, veřejných prostranství. Obce si ve své samostatné působnosti určují, zda názvy ulic budou, nebo nebudou zavedeny. Obcí se však týká oznamovací povinnost, takovéto změny vůči některým orgánům. V těchto obcích pak budovy s čísly popisnými, popřípadě čísly evidenčními (v závislosti na typu a velikosti stavby).

Každá obec v České republice může mít svoji vlajku a znak obce. Vlajku a znak obci přiděluje předseda Poslanecké sněmovny, samozřejmě na návrh dané obce.¹³

Obce v České republice dělíme na města, městysy a obce. V zákoně o obcích nalezneme také pojem statutární města a svůj speciální zákon má Hlavní město Praha. Určení, zda jde o město, obec základního typu či městys, se provádí zejména podle počtu obyvatel.

Počet obyvatel však není jediný rozhodující parametr pro určení kategorie. Na našem území máme i města jako je například Přebuz, kde žije pouhých 75 obyvatel, a přesto se jedná o město.¹⁴ Město Přebuz není jediná výjimka na našem území, většinou však se jedná o historický relikv doby.

2.4 Orgány obce

Obce k výkonu svých pravomocí potřebují mít zřízené orgány. Orgány obce se skládají z volených zástupců (jako je třeba zastupitelstvo) nebo ze zaměstnanců obecního či městského úřadu. V případě těchto zaměstnanců většinou již hovoříme o úřednících, podle zvláštní právní úpravy, a to zejména zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územně samosprávných celků, který nám agendu jejich působnosti přibližuje lépe. K dalším orgánům obce řadíme starostu, radu, výbory a komise. V neposlední řadě také obecní úřad samotný.

Při popisu orgánů se budu zabývat především orgány obce základního typu, jelikož i tématu spolupráce menších obcí je práce věnována. Většina toho, co platí pro orgány obce základního typu, však obdobně platí i na orgány měst, statutárních měst nebo městysů. Co většinou orgány od sebe odlišuje, je název daného orgánu nebo funkce. Rozsah kompetencí a pravomocí je zpravidla stejný.

¹³ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128 § 27-34a>

¹⁴ Oficiální stránky města Přebuz [online]: ©2021 [cit. 05.02.2021]. Dostupné z: <http://www.prebuz.cz/informace-o-meste/>

2.4.1.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo je jediný přímo volený orgán obce. Zastupitelstvo obce vykonává svoje pravomoci na základě přímého zvolení občany ve volbách. Obecní zastupitelstvo je tedy nejvyšší orgán obce a má výlučné rozhodovací právo zejména v samosprávné oblasti. Zastupitelé tak rozhodují například o rozpočtu obce, obecním rozvoji, územním plánu, zřízení příspěvkových organizací obce vyhlášení referenda, zřízení obecní policie a o mnohém dalším, jak lze nalézt v zákoně o obcích. Zastupitelstvo také rozhoduje o „personálních“ záležitostech, kdy si zastupitelé ze svého středu volí členy rady, starostu a místostarostu. Zastupitelé dále mají moc rozhodnout o zřízení některých výborů (kontrolní a finanční výbor se zřizuje povinně, popřípadě osadní) a jmenují, popřípadě odvolávají jejich členy.

„Zastupitelstvo obce při stanovení počtu členů zastupitelstva obce přihlédne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu.“ Počet členů zastupitelstva je od 5 do 55 v závislosti na výše uvedené citaci ze zákona o obcích § 68 odstavec 1. S výkonem funkce člena zastupitelstva je spojen i nárok na některé výhody. Z mnoha uvedu např. nárok na finanční odměnu za výkon funkce uvolněného nebo neuvolněného člena. Další výhody finančního charakteru jsou: příspěvek na úpravu zevnějšku, cestovní náklady, příspěvek na vzdělávání a na pojištění rizik rámci výkonu své funkce. Zastupitelé mají také povinnosti plynoucí z jejich mandátu. První povinností je složení slibu na prvním jednání zastupitelstva. Nejzásadnější je pak nejspíše zdržení se chování poškozující zájmy obce, a to při výkonu funkce, tak i mimo ní.

Zastupitelé dále mají povinnost chodit na jednání zastupitelstva a zdržet se hlasování, při kterém by mohl hrozit střet zájmů. Jednání zastupitelstev probíhají podle jednacího řádu. Svolává je starosta nejméně jednou za tři měsíce. Pokud se však zastupitelstvo nesjede více jak šest měsíců v řadě po sobě, tak aby bylo usnášeníschopné, Ministerstvo vnitra takové zastupitelstvo rozpustí.¹⁵

¹⁵ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128 § 67-98>

2.4.1.2 Rada obce

"Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon." To nám o radě říká zákon o obcích § 99 a následující.

Mezi kompetence svěřené radě patří zabezpečování hospodaření podle schváleného rozpočtu, vydávání nařízení, stanovování rozdělení pravomocí obecního úřadu a jmenování vedoucích odborů, řešení návrhů a podnětů ze strany zastupitelstva. Toliko jen hrubý výčet úkolů radních.

V obcích, které nemají dostatečný počet zastupitelů, tak aby mohli mít radu, funkci rady vykonává samotný starosta. Minimální počet zastupitelů pro vytvoření rady je patnáct členů s podmínkou, že radních musí být vždy lichý počet v rozmezí od pěti do patnácti radních.

Přesný počet se odvíjí od počtu členů zastupitelstva, nesmí však přesáhnout počet odpovídající jedné třetině zastupitelů.

Členem rady je vždy starosta, místostarosta a dále několik zastupitelů. Schůze rady obce jsou na rozdíl od schůzí zastupitelstva neveřejné.

Rada se schází podle potřeby a o jiném jednání se pořizuje zápis. ¹⁶

2.4.1.3 Starosta

„Starosta zastupuje obec navenek.“ Funkce starosty je velmi ovlivněna velikostí dané obce. V obcích, kde není zřízená rada, starosta zabezpečuje výkon exekutivy a zároveň plní úkoly stanovené zastupitelstvem.

Starosta obce jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu, zodpovídá za včasná objednání přezkumu hospodaření obce, zajišťuje informování občanů o činnosti obce a také svolává a řídí jednání zastupitelstva obce.

¹⁶ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128 § 99-102a>

Funkce starosty je do značné míry spojena s reprezentací obce. Dokladem toho je, že starosta může sám bez dalšího na významných společenských událostech a obřadech využívat závěsný znak obce. Pro ostatní členy zastupitelstva platí, že starosta určí, kdo a kde znak může užívat.

Starosta obce může být stejně jako členové zastupitelstva uvolněný nebo neuvolněný. V době, kdy starosta není ve výkonu své funkce, například z důvodu dočasné pracovní neschopnosti nebo při čerpání dovolené, je zastoupen místostarostou.¹⁷

2.4.1.4 Obecní úřad

Obecním úřadem není myšlena jen budova, ale spíše rozsah pravomocí, které vykonává a lze si je s tímto pojmem spojit. V čele obecního úřadu stojí starosta, ale chod úřadu a výkon agendy řídí tajemník, tudíž funkci starosty lze chápat do určité míry spíše formálně. Starosta řídí obecní úřad v případě, že není zřízen post tajemníka.

Post tajemník se zřizuje, pokud jde o obce s rozšířenou působností, nebo obce s pověřeným obecním úřadem. Pro samotný post tajemník jsou vymezeny kompetence plynoucí přímo ze zákona. Hlavní náplní jeho práce je zejména personální politika, tedy vztah orgánu a jeho zaměstnanců. Na post tajemník jsou také kladeny speciální požadavky, a to nejen kvalifikace, ale i apolitičnost. Tajemník tedy nesmí být funkcionářem v politických stranách nebo hnutích. Tajemník může být účasten jednání zastupitelstva, působí však poradním hlasem.

Do agendy obecního úřadu spadá především plnění úkolů svěřených zastupitelstvem nebo radou, z čehož lze dovodit, že obecní úřad vykonává jak samosprávu, tak přenesenou působnost. Obecní úřad také pomáhá výborům a komisím ve výkonu jejich činnosti.¹⁸

Činnost obecního úřadu lze asi nejlépe pochopit v čistě praktickém hledisku. Obecní úřad například vydává doklady, jako jsou občanský průkaz, cestovní pas nebo osvědčení držitele řidičského průkazu. Na obecním úřadě lze například provést i registraci vozidla. Činností, které obecní úřad jako orgán veřejné správy vykonává je mnoho a občané jsou s ním v častém kontaktu.

¹⁷ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sběrka zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128 § 103-108>

¹⁸ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sběrka zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128 § 109-111>

2.5 Chotýšany

Celá práce je věnována spolupráci obcí a několikrát zde bude zmíněna i obec Chotýšany, odkud sám autor pochází.

Obec Chotýšany je menší obec nacházející se ve Středočeském kraji v okrese Benešov. Chotýšany díky své poloze mezi okresním městem Benešov a městem Vlašim jsou oblíbeným místem pro život. Obec se dělí na čtyři části, jsou jimi Chotýšany, Pařezí, Křemení a Městečko. Městečko má, jako jediná část svoje vlastní katastrální území. Obec Chotýšany se tedy dělí na dvě katastrální území, a to katastrální území Městečko a katastrální území Chotýšany. Celková rozloha obce Chotýšany je 1397 hektarů a počet obyvatel je 585.¹⁹ Jde tedy o menší obec, co do počtu obyvatel, tak i do velikosti území.

První zmínka o Chotýšanech se datuje do třináctého století, zhruba do roku 1250. Název obce je odvozen od rodu, jenž se na počátku vzniku obce do Chotýšan přistěhoval, tedy rod od Chotýše, vsi nacházející se u Kostelce nad Černými lesy.²⁰

V současné době obec disponuje kvalitní občanskou vybaveností. Na území obce je základní škola pro žáky do deváté třídy, dva hostince a mnoho spolků podílejících se na kulturním životě. Obec Chotýšany vždy byla důležitým aktérem v regionu. Do dnešní doby má na obecním úřadě sídlo dobrovolný svazek obcí CHOPOS a místní škola se stala velmi atraktivní pro široké okolí. Obec Chotýšany je také významná, co se průmyslové výroby týká. V okolí obce je závod společnosti BES zabývající se výrobou asfaltových povrchů a také závod na výrobu krmných směsí Rabbit.

Obec má sedmičlenné zastupitelstvo, uvolněného starostu a neuvolněnou místostarostku.

Nejvýznamnější změny v obci probíhaly v součinnosti s dobrovolným svazkem obcí CHOPOS. Mezi nejdůležitější události z posledních let dle autora patří rekonstrukce školy a její rozšíření o druhý vzdělávací stupeň, dále postupné zrekonstruování všech silnic v obci a pořízení nového územního plánu.

¹⁹Český statistický úřad: [online], 2020 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112019>

²⁰ Oficiální stránky obce Chotýšany: [online]. 2020 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z:

https://www.chotysany.cz/e_download.php?file=data/editor/53cs_1.pdf&original=WEB+-+Chot%C3%BD%C5%A1ansk%C3%A9+panstv%C3%AD++a+z%C3%A1mek+l.%C4%8D%C3%A1st.pdf

Úplně nejdůležitější pro další rozvoj obce však bylo a bude vybudování skupinového vodovodního přivaděče CHOPOS. Přivaděč zajistí vodu nejen pro současné obyvatele v dobách sucha, ale i pro případný další růst obce. Pro úplnost třeba dodat, že autor sám je již v druhém volebním období neuvolněným zastupitelem obce Chotýšany.

2.6 Participace

Pojem participace souvisí nejen s obcí samotnou, ale je zmiňován i v souvislosti s problematikou místní akční skupiny. Participace není úplně běžně používaný pojem, proto autor pokládá za důležité ho vysvětlit.

Klasické pojetí politické participace je definováno jako „*zapojení veřejnosti do plánovacích a rozhodovacích procesů, a to ve smyslu zapojení různých skupin aktérů s využitím různých metod.*“²¹

Participace slouží k odhalení specifických požadavků obyvatel i samotné zhodnocení současného stavu života v obci.

Může přinést zpětnou vazbu od těch, kterých se navrhované plány a rozhodnutí týkají.²² Tento nástroj lze tedy chápat jako potřebný a v některých případech i velmi účinný.

2.6.1 Participace a její opora ve sbírce zákonů

Participace občanů jakožto jeden ze základních prvků státu má svou oporu i v legislativě, jejíž základní osu tvoří ústavní pořádek, a to konkrétně Listina základních práv a svobod, konkrétně článek 21 a Ústava České republiky článek 2 a 8.

S participací počítá i zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, který výslovně říká, že „*obec je základním uzemním samosprávným společenstvím občanů,*“ z čehož lze vyvodit, že jsou to především občané, na nichž je obec postavena, a tím nepřímo zakládá možnost občanům se na správě obce podílet.

²¹ Město Přerov [online]: 2000-2021 [cit. 11.03.2021]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/redakce/index.php?xuser=&lanG=cs&subakce=ssearch&ssearchText=participace&scin%5Barticle%5D=1&scin%5Bofficialboard%5D=1&scin%5Blife%5D=1&scin%5Bnews%5D=1&scin%5Bevents%5D=1&scin%5Bphone%5D=1&scin%5Bfiles%5D=1>

²² Město Přerov [online]: 2000-2021 [cit. 11.03.2021]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/redakce/index.php?xuser=&lanG=cs&subakce=ssearch&ssearchText=participace&scin%5Barticle%5D=1&scin%5Bofficialboard%5D=1&scin%5Blife%5D=1&scin%5Bnews%5D=1&scin%5Bevents%5D=1&scin%5Bphone%5D=1&scin%5Bfiles%5D=1>

Základním stavebním prvkem pro participaci všeobecně jsou informace a jejich získávání legislativa opírá především o Zákon o svobodném přístupu k informacím, zákon č. 106/2000 Sb.

Základním způsobem politické participace na lokální úrovni jsou volby do zastupitelstev územně samosprávných celků. Toto právo může být naplněno podle již zmiňovaného zákona o obcích a dále zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí.

Zákon o obcích umožňuje občanům i jiné způsoby spolupodílení se na správě. §16 zakládá občanům mnoho nástrojů, jak ovlivňovat dění v obci. Občané mají možnost požadovat projednání určité věci týkající se samostatné působnosti obce radou nebo obecním zastupitelstvem. Nástroj je velmi účinný, pakliže dojde k osobní účasti na jednání, kde občan může vyvolat diskuzi a změnit názor zastupitelstva, které nezná danou problematiku tak detailně.

Občané v rámci výkonu participace mají možnost hlasovat v místních referendech, a to podle zákona č. 22/2004 Sb., o místním referendu a změně některých zákonů. Podnět k zahájení referenda mohou dát buď sami občané, a to podle podmínek, které stanoví zákon o místním referendu, nebo zastupitelé. Referendum je nástroj, který buď přímo zavazuje, nebo má konzultativní význam. Vždy závisí na požadavku občanů při tomto projevu vůle.

Občané obce se mohou na správě obce podílet (participovat) i pomocí členství ve výborech a komisích, které vedení obce zřizuje buď povinně podle zákona, nebo na základě svého uvážení. Tyto orgány se nazývají komise a výbory v závislosti na svém zřizovateli (zastupitelstvo, rada).

2.7 Regiony

Velmi důležitým pojmem, který je třeba si dobře vysvětlit je územní jednotka zvaná region.

Legislativa nám nabízí určité vymezení regionů. Zákon však je omezen administrativním členěním České republiky. Hranice regionů omezuje na hranice krajů a obcí. Zákon si s tímto vymezením vystačí, jelikož sleduje pouze účely daného zákona, v tomto případě regionální rozvoj.²³

První definici regionu nám nabízí Český statistický úřad, který říká, že region je „*území s více či méně přesně vyznačenými hranicemi, které často slouží jako správní jednotka nižší, než je úroveň národního státu. Regiony mají svou identitu, tvořenou specifickými rysy.*“²⁴ Český statistický úřad ve své specifikaci regionu dále jako příklady rysů uvádí podnebí, krajinu nebo třeba i jazyk, popřípadě národnost.

Z této definice je tedy patrné, že region je dosti neuchopitelná množina obyvatelstva a území, jež mají společné znaky. Mezi odbornou veřejností je také region definován především na základě znaku vnitřní soudržnosti.²⁵ Takto pojatá definice nám sice o regionu něco říká, je však natolik obecná, že za region lze podle ní označit prakticky cokoliv, byť jen s jedním společným znakem. V takto vymezené definici může být za region označen i prostor, kde existuje společný znak, avšak není natolik silný, aby se dalo mluvit o nějaké vnitřní soudržnosti.

Spojením několika faktorů lze pak získat definici regionu dostatečně širokou, aby dokázala obsáhnout vše, co si pod pojmem region představíme, a tak dosáhnout jeho co nejpřesnějšího vymezení. Konstatujeme tedy, že region je „*fyzický prostor, který je na venek vymezen hranicemi (nejběžněji geografickými a administrativními) a zevnitř je integrován společnou politikou, ekonomikou, kulturou a dějinami.*“²⁶ U takto postavené definice je možné vnímat společné znaky s definicí podle českého statistického úřadu. Můžeme tedy předpokládat její co možná největší správnost.

Definovat region není jednoduchá disciplína. Každá oblast, která tento pojem užívá, si vytvořila vlastní definici pro region a vlastní vnímání toho, co to region vlastně je. Proto známe několik druhů regionů.

²³ Zákon č. 248/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 Zákon o podpoře regionálního rozvoje. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248>

²⁴ Český statistický úřad [online]: ©2021 [cit. 07.02.2021]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/specifikace_regionu

²⁵ Text přednášky REGION, EKONOMICKÁ ÚROVEŇ A ROZVOJ REGIONU-ZÁKLADNÍ POJMY [online]: [cit. 07.02.2021]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/el/1431/jaro2005/Z0107/um/SEGpr1www.pdf?lang=cs>

²⁶ KRAJÍČEK, Bc. Jan. Formování regionu a proměna jeho rolí v průběhu 20. století: Českomoravská vrchovina. Praha, 2014. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav světových dějin.

- Přírodní - takovýto region je definován na základě podobností přírodních procesů nebo přírody samotné.
- Ekonomicko-funkční - zde definujeme homogenní skupinu lidí na daném území, podle jejich ekonomických zájmů a toho, kde se daná skupina nachází ve výrobním procesu či jak moc ovlivňuje HDP státu.
- Politicko-administrativní - takovéto nahlížení na dané území vykazující jistou homogenitu používá především stát pro snazší a efektivnější řízení a používání svých nástrojů. Například Ostravsko-Karvinsko jako problémový region z pohledu nezaměstnanosti.
- Socio-kulturní - takovýto náhled na regiony je v současném propojeném světě již téměř nemožný. Není jednoduché determinovat homogenní skupiny obyvatelstva, například na základě společné kultury.²⁷

Problematiku regionu je důležité si ujasnit. Regiony a jejich definice nám poslouží k lepšímu pochopení fungování místních akčních skupin a dobrovolných svazků obcí.

2.8 Kraj

Územní jednotkou, na kterou lze rozdělit české území, jsou i kraje. Pro práci samotnou není jejich pochopení některak zásadní, proto alespoň krátce o nich.

„Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.“
 Ústava ve své sedmé hlavě o územní samosprávě říká, že kraje jsou vyššími územně samosprávnými celky. Už ze samotného zařazení do společné hlavy ústavy, nebo výše zmíněného výňatku lze dovodit, že pro kraj a obec budou platit podobná pravidla a subjekty si budou blízké.

²⁷ Text přednášky REGION, EKONOMICKÁ ÚROVEŇ A ROZVOJ REGIONU-ZÁKLADNÍ POJMY [online]: [cit. 07.02.2021]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/el/1431/jaro2005/Z0107/um/SEGpr1www.pdf?lang=cs>

Jak kraj, tak obec zcela nepochybně spojuje forma, kterou je zákon dává. Stejně jako u obce i u kraje hovoříme o veřejnoprávní korporaci. Kraj jako vyšší územně samosprávný celek má v ústavě zakotveno právo vlastnit majetek a hospodařit podle vlastního rozpočtu. I v případě kraje je ústavně zaručena co nejvyšší míra autonomie znamenající možnost zasáhnout do fungování kraje ze strany státu jen v případě ochrany zákonitosti, a to přesně stanoveným způsobem podle zvláštních právních předpisů.²⁸

Kraj, jako vyšší územně samosprávný celek, má svoje orgány a stanovenou působnost v zákoně. Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, vymezuje rozsah samostatné působnosti, rozsah přenesené působnosti, a také pravomoci jednotlivých orgánů.

O orgánech územně samosprávných celků tato práce hovoří již ve své předchozí kapitole. Pro potřeby práce není důležité vypisovat jednotlivé drobné rozdíly mezi orgány vyšších a nižších územně samosprávných celků. Většina orgánů má své kompetence velmi podobné, jen se opět liší v názvech. V krajském zřízení tedy nehovoříme o zastupitelstvu a radě obce, ale o zastupitelstvu a radě kraje. V případě kraje také neplatí, že kraj reprezentuje starosta, ale zde je to hejtman. Obecní úřad tedy není obecním úřadem v čele s tajemníkem, ale hovoříme o úřadě krajském v čele s ředitelem.

Co je ovšem velmi podstatný rozdíl mezi zastupitelstvem kraje a zastupitelstvem obce je zákonodárná iniciativa. Zastupitelstvo kraje může navrhnout zákony a může být tedy iniciátorem legislativního procesu.

Nutno podotknout, že o krajích a jejich smyslu panuje a vždy panovala veřejná debata, kde byla zpochybňována jejich účelnost a zatracováno jejich postavení. Kraje jsou ovšem důležitým mezistupněm mezi obcemi a státem. Kraj, jak ho známe dnes, je v naší legislativě poměrně novou úpravou, účinnost zákona zřizující kraje je až od roku 2000.

²⁸ Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#hlava7_čl.99-106

3 *Praktická část*

3.1 Místní akční skupiny

Místní akční skupiny jsou velmi těžko uchopitelné a vymezitelné, a to kvůli široké škále toho, co dělají, a kdo se podílí na řízení. Existuje však všeobecně uznávaná literární definice, která zní: „*Místní akční skupiny (MAS) jsou společenství občanů, neziskových organizací, soukromé podnikatelské sféry a veřejného sektoru (obce, svazky obcí, veřejné instituce). Tato společenství pracují na rozvoji venkova a zemědělství. Získávají finanční podporu z EU a z národních programů pro svá území.*“²⁹ Působnost místních akčních skupin lze tedy vymezit i na základě regionality, neboli na základě regionů.

Místní akční skupiny vznikají okolo svého centra nebo účelově. Jako centrum dané lokality můžeme označit například město s přirozenou spádovostí. Centrum místní akční skupiny ale může být například i významný krajinný prvek nebo památka.

Účelové místní akční skupiny vznikají jako spojení místních aktérů, kteří mají stejný cíl. Tím může být pro představu vybudování kanalizace, čistírny odpadních vod, skupinového vodovodu či plynovodu. Jedná se o stavby administrativě, technicky a finančně tak náročné, že není v možnostech a schopnostech jednotlivých subjektů je zrealizovat ve vlastní režii. Místní akční skupiny vzniklé takto účelově mohou být po splnění svého účelu zrušeny nebo jejich činnost nadále pokračuje.³⁰

²⁹ FRIEDLOVÁ, Bc. Veronika. ROLE MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN PŘI ROZVOJI VENKOVA. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita Ekonomicko-správní fakulta.

³⁰ Ministerstvo vnitra: [online]. Praha:, 2008 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

„Místní akční skupina je organizace spojující subjekty veřejné správy (obce, svazky obcí či jimi zřizované právnické osoby), podnikatelské a neziskové subjekty a občany.“³¹ Místní akční skupina má primární cíle v rozvoji venkova a podporu života místních komunit. Právně je místní akční skupina nezisková organizace soukromého sektoru, konkrétněji se jedná o zapsané spolky nebo obecně prospěšné společnosti. V České republice se s místními akčními skupinami tak, jak je známe dnes, setkáváme od roku 2002, kdy byla založena první místní akční skupina na našem území.³²

Programové období³³, které se již blíží ke konci, tedy období 2014-2020, přineslo mnoho příležitostí pro místní akční skupiny. Místních akčních skupin začleněných do programů Evropské unie je na území České republiky 178. Místní akční skupiny se podílely nebo podílejí nemalou měrou na mnoha úspěšných realizacích projektů.

Místní akční skupiny pokrývají téměř celé území České republiky. Zapojily se do celkem pěti programů Evropské unie. Jsou to programy Rozvoje venkova, Zaměstnanost, Životní prostředí, Výzkum věda a vzdělávání a Integrovaný operační program. Z těchto programů byly podpořeny projekty České republiky v rámci místních akčních skupin v celkové výši sedmáct miliard korun českých.

Nejvíce nových místních akčních skupin vznikala mezi roky 2005-2007. Tento enormní rozmach lze připsat na vrub zejména velké popularizaci programu Leader+.

*„Leader poskytuje podporu pilotním, integrovaným strategiím pro rozvoj venkovských oblastí, podporuje spolupráci mezi venkovskými oblastmi v jedné zemi nebo mezi více zeměmi a tvorbu sítí na celoevropské úrovni.“*³⁴ Z tohoto lze dovodit, že propojení místních akčních skupin a Leaderu je velmi úzce spjaté, dokonce by se dalo říci, že i přímo na sebe vázané.

³¹ Ministerstvo vnitra: [online]. Praha:, 2018 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: Ministerstvo vnitra: [online]. Praha:, 2008 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

³² Ministerstvo vnitra: [online]. Praha:, 2018 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: Ministerstvo vnitra: [online]. Praha:, 2008 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

³³ Více o programových obdobích na portálu Dotace EU <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/2014-2020>

³⁴ ČEPELKA, Oldřich. Iniciativa Evropské unie LEADER pro rozvoj venkova. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. [online]. 2001 [cit. 17. 10. 2016]. Dostupné z http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2/1090417556funds14_e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2

Metoda Leader je založena na dlouhodobém strategickém plánování místních akčních skupin. Místní akční skupiny vytvářejí strategické rozvoje plánování pro celé jejich území.

Do plánovacího procesu se místní akční skupiny snaží zapojovat širokou veřejnost. Zde však je nutno podotknout, že toto zapojení je velmi složité, a proto není tak časté, jak by bylo vhodné a ku prospěchu.

Dalšími subjekty, se kterými místní akční skupiny spolupracují při zpracovávání dlouhodobých koncepcí, jsou obce nebo spíše ve větší míře představitelé obcí – starostové samotní. Starostové se do plánování zapojují častěji a logicky ve větší míře, než samotní občané. Pro místní akční skupiny jsou starostové jednotlivých obcí základním „poradním orgánem“ při tvorbě koncepcí.

Velmi často se do tvoření strategických plánů dlouhodobého rozvoje zapojují místní zemědělci či jiní podnikatelé. V neposlední řadě jsou to i zastupitelé obcí, kteří samotné plány ovlivňují.

Ve strategickém plánování místních akčních skupin jsou zohledněny především dlouhodobé koncepce a zpravidla návrhy s větším zásahem do celého území. Strategické plánování odráží fyzicky hmatatelné aktivity jako jsou třeba stavby vodovodů, plynovodů, opatření proti záplavám nebo budování další infrastruktury. Místní akční skupiny však počítají i s méně viditelnými projekty, jako rozvoj cestovního ruchu v daném regionu, vzdělávání a jiné.³⁵

3.1.1 Výhody a nevýhody spolupráce obcí ve formě místní akční skupiny³⁶

Bezesporu největší výhodou spolupráce obcí v místních akčních skupinách autor vnímá v propojení různých sektorů. Propojení obcí s neziskovým a ziskovým sektorem obcím přináší rozsáhlejší možnosti v oblasti získávání zkušeností a zvyšování odbornosti. Spolupráce podnikatelů s obcemi má pozitivní vliv na rozvoj podnikání na daném území, což je v konečném důsledku přínosem i pro samotné obce. Obce pak dosahují vyšších příjmů ze státního rozpočtu. Neziskový sektor ze spolupráce s obcí může profitovat z hlediska lepšího zacílení svých služeb nebo širších možností.

³⁵ Ministerstvo vnitra: [online]. Praha:, 2008 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

³⁶ Ministerstvo vnitra: [online]. Praha:, 2018 [cit. 2021-03-01] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

V místních akčních skupinách nehraje role velikost obcí. Je zde proto uplatňováno pravidlo, že jedna obec rovná se jeden hlas. Dochází zde tak k rovnosti při rozhodování o dění v regionu.

Místní akční skupina obcím může poskytnou kapacitu pro lepší zvládnání specifických a odborných činností. Obce by běžně musely vynaložit nemalé prostředky na odborné posudky nebo obdobné materiály.

Místní akční skupina může sdružovat subjekty nejen z daných okresů, ale i mimo ně. Dochází tak k setkávání lokálních aktérů z velké části území, proto je škála zdrojů a informací obrovská.

Místní akční skupiny svým postavením v právu není veřejnoprávní korporací, ale je zařazena do neziskového sektoru³⁷.

Rozhodování obcí v místních akčních skupinách je sice rovné, avšak rozhodování veřejného sektoru, potažmo obcí je oslabeno menšinou při hlasování o v místní akční skupině. Veřejný sektor nemůže mít větší hlasovací právo než 49 procent. V rozhodovacích procesech místních akčních skupin, tedy nikdy nemohou plně převážit jen zájmy veřejného sektoru.

Z postavení místních akčních skupiny plyne i nemožnost obcí přenést na ně agendu veřejné správy. Možnost převést na místní akční skupiny část své správy by uvítaly především obce prvního typu.

Financování místních akčních skupin je na základě evropských fondů. Obce se podílejí na spolufinancování ze svých rozpočtů. Způsob financování je tedy ohrožen existencí dotačních titulů a je zde tedy malá jistota dlouhodobé udržitelnosti.

Místní akční skupiny nemají většinou žádný svůj majetek.

Právní rámec místních akčních skupin je upraven především v evropském právu. Je tedy menší možnost legislativu přímo ovlivnit tak, aby přesně vystihovala potřeby daného regionu.

³⁷ Ministerstvo vnitra: [online]. Praha:, 2018 [cit. 2021-03-01] Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

3.1.2 Orgány místní akční skupiny

Místní akční skupiny mají své orgány, jejichž pravomoci jsou rozvrženy tak, aby rozhodování bylo co nejtransparentnější. Organizační struktura jednotlivých místních akčních skupin se liší. Autor pokládá za vhodné popsat organizační strukturu vybrané místní akční skupiny Posázaví. Posázaví totiž přímo souvisí s obcí Chotýšany i Dobrovolným svazek obcí CHOPOS.

Posázaví se dělí do dvou organizačních jednotek obecně prospěšná společnost a místní akční skupina. První je Posázaví obecně prospěšná společnost „*Posázaví obecně prospěšná společnost, ta zajišťuje správní a finanční záležitosti pro místní akční skupinu, kterou zřizuje jako své územní pracoviště / organizační složku*“³⁸.

Obecně prospěšná společnost Posázaví se člení na čtyři orgány zakladatelé společnosti, správní rada, dozorčí rada a ředitel.

3.1.2.1 Zakladatelé společnosti

Zakladatelé společnosti jsou, jak je již z názvu patrné, subjekty, které stály u zrodu samotné místní akční skupiny. Zakladatelé jsou ze své podstaty nemění, v případě Posázaví je to dobrovolný svazek obcí CHOPOS, Příběh s.r.o., a pak dvě fyzické osoby: Václav Pošmurný (bývalý místostarosta obce Chotýšany) a Miroslav Němec. Zakladatelé na základě nominace od Programového výboru a volby Shromáždění starostů jmenují Správní radu. Zakladatelé také jmenují a dozorují dozorčí radu.

3.1.2.2 Ředitel společnosti

„*Ředitel je statutárním orgánem společnosti, jenž řídí její činnost a jedná jejím jménem. Ředitele jmenuje a odvolává správní rada. Ředitel společnosti jedná za společnost samostatně. Za společnost se podepisuje tak, že k napsanému nebo vytištěnému názvu společnosti připojí svůj podpis ředitel společnosti.*“³⁹ Ředitel je tedy nejvýš postaveným reálně fungujícím orgánem.

³⁸ Posázaví o.p.s. [online]. Postupice: , 2004 -2021 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: <http://firma.posazavi.com/cz/welcomeFirma.aspx>

³⁹ Posázaví o.p.s. [online]. Postupice: Zakládající smlouva, 2014 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <http://firma.posazavi.com/cz/Article.aspx?ArticleId=60>

3.1.2.3 Správní rada

Správní rada je šestičlenný orgán scházející se nejméně dvakrát do roka, zpravidla však podle potřeby. Jednání řídí předseda. Hlas předsedy je rozhodující v případě shody počtu hlasů. Správní rada je schopná se usnášet v případě, že je přítomna nadpoloviční většina členů, zde tedy čtyři. Pravomoci správní rady jsou vymezeny zákonem.⁴⁰ Správní rada schvaluje rozpočet a účetní uzávěrku. Souhlas správní rady je nutný ke zrušení společnosti a správní rada také určí, na koho budou přecházet práva. Správní rada je tedy velmi důležitým orgánem.⁴¹

3.1.2.4 Dozorčí rada

Základní činností dozorčí rady je kontrolní činnost místní akční skupiny. „Dozorčí rada se schází dle potřeby, nejméně dvakrát do roka. Počet členů dozorčí rady je nejméně tři a počet členů musí být dělitelný třemi. Členové dozorčí rady volí ze svého středu předsedu, který svolává a řídí jednání dozorčí rady.“⁴² Dozorčí rada zkoumá účetní uzávěrky, podává řediteli zprávu o činnosti správní rady a své činnosti. Dozorčí rada tedy především kontroluje, aby vše bylo v souladu se zakládající smlouvou, právními předpisy a podobně. Významná je povinnost dozorčí rady upozornit ředitele a správní radu na některá porušení (například na nehospodárnost, nesoulad se zakládající smlouvou atd.). Upozorněné orgány jsou poté povinny sjednat nápravu v dané lhůtě, jinak dozorčí rada upozorňuje zakladatele.⁴³

A druhou organizační strukturou je Místní akční skupina Posázaví se svými orgány⁴⁴

Regionální konference - spíše než o orgán se jedná o platformu pro diskusi. Diskusní platforma slouží všem fyzickým i právnickým osobám z regionu Posázaví. Regionální konference se schází nejméně jednou za rok a diskutuje o naplňování cílů.

⁴⁰ Posázaví o.p.s. [online]. Postupice: Zakládající smlouva, 2014 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <http://firma.posazavi.com/cz/Article.aspx?ArticleId=60>

⁴¹ Zákon číslo 248/1995 Sb. ze dne 28. září 1995 o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995_248

⁴² Posázaví o.p.s. [online]. Postupice: Zakládající smlouva, 2014 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <http://firma.posazavi.com/cz/Article.aspx?ArticleId=60>

⁴³ Zákon číslo 248/1995 Sb. ze dne 28. září 1995 o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-248>

⁴⁴ Oficiální stránky Posázaví o.p.s.: [online]. Benešov, 2015 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <http://firma.posazavi.com/cz/Article.aspx?ArticleId=267>

Shromáždění starostů - zde se setkávají zástupci obcí sdružených v Posázaví, jež přispívají na činnost Posázaví. Významnou kompetencí shromáždění je personální politika. Shromáždění starostů navrhuje zakladatelům členy dozorčí rady a správní rady. Mezi praktické úkoly řadíme profesní vzdělávání starostů, realizaci udržitelného rozvoje či definování priorit veřejné správy na daném území.

Partneři Místní akční skupiny Posázaví - na partnery jsou kladeny speciální požadavky umožňující jim vstup do místní akční skupiny. Hlavními požadavky jsou doporučení stávajícího partnera, trvalé bydliště na území místní akční skupiny a chování v souladu se stanovami Posázaví.

Programový výbor Místní akční skupiny Posázaví je nejvyšším orgánem a je tvořen všemi partnery místní akční skupiny. Z pozice nejvyššího orgánu, ukládá Programový výbor úkoly Výkonnému výboru. Zřizuje všechny ostatní orgány. Schvaluje řády, plány, výroční zprávy, zánik místní akční skupiny nebo rozhoduje o vyloučení partnera.

Výkonný výbor je rozhodovacím orgánem tvořeným z dvanácti zástupců Programového výboru. Výkonný výbor připravuje strategie, schvaluje výzvy k podání žádostí a vybírá projekty k realizaci. V kompetencích Výkonného výboru je i určit jakou alokaci ten který projekt dostane. Výkonný výbor také navrhuje kritéria pro výběr projektů. Výkonný výbor má tedy nevíce kompetencí pro ovlivňování samotných projektů

„Výběrová komise má devět členů. Členy Výběrové komise volí Programový výbor MAS Posázaví z fyzických nebo právnických osob majících trvalé bydliště nebo místo působnosti na území MAS Posázaví a jejichž odborná a charakterová kvalita zajistí nejlepší a nejprůhlednější výběr projektů.“⁴⁵ Ve výběrové komisi se naplno projevuje snaha o co největší nezávislost pro výběr projektu. Je zde dbáno o nestrannost vzhledem k strukturám místní akční skupiny, a také je kladen velký důraz na objektivitu posuzování projektů, které půjdou k realizaci.

⁴⁵ Oficiální stránky Posázaví o.p.s.: [online]. Benešov, 2015 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <http://firma.posazavi.com/cz/Article.aspx?ArticleId=267>

Kontrolní výbor je hlavní kontrolní orgán místní akční skupiny. Dohlíží na administraci projektů způsob, jakým byli projekty vybírány a také na to, aby byla zachována rovnováha hlasovacích práv. Nástroj, který Kontrolní výbor může uplatnit je zrušení rozhodnutí, které by mělo za následek větší váhu hlasu, než je 49 procent pro jeden subjekt.

Zde je jen stručný nástin toho, jaké jsou vazby konkrétních orgánů. Organizační struktura místních akčních skupin všeobecně je složitá. Složitost organizační struktury je dána především snahou o dosažení co největší možné míry transparentnosti. Rozhodovací procesy jsou zdlouhavé, ale vše je na úkor širokého zapojení subjektů, což má svá pozitiva i negativa. Snaha o nestrannost je velmi důležitá i vzhledem i k budoucím úvahám o místních akčních skupinách jako příjemci dotací.

3.1.3 Posázaví

Místní akční skupina Posázaví je v práci několikrát zmíněna. Obec, kde je autor sám zastupitelem je členem místní akční skupiny Posázaví, proto si tedy k rozboru spolupráce obcí v rámci MAS vybral tuto konkrétní místní akční skupinu. Posázaví také patří mezi průkopníky dané problematiky na našem území a spolupodílí se na dalším vzdělávání a rozvoji ostatních místních akčních skupin.

Obecně prospěšná společnost a místní akční skupina Posázaví je průkopníkem v oblasti uplatňování metody Leader na území České republiky. Místní akční skupina Posázaví od roku 2007 do roku 2020 dokázala pomoci regionu s dotacemi v celkové výši bezmála 260 milionů. Ohromná částka, díky níž v regionu vzkvétá cestovní ruch, dochází k rozvoji venkova a mnoho dalšího.⁴⁶

⁴⁶ Posázaví [online]:, 2004-2021 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <http://leader.posazavi.com/cz/projectListCCLD.aspx>

3.1.3.1 Vznik a historie

V roce 2000 se již začalo mluvit mezi CHOPOSem, okolními dobrovolnými svazky obcí a jinými subjekty o nutnosti spolupráce. Jako předzvěst dnes tak velkého partnerství se stala spolupráce CHOPOSu a turistického a informačního centra ve Vlašimi a posléze i v Sedlec-Prčice. V roce 2002 byla podepsána zakladatelská smlouva obecně prospěšné společnosti Posázaví v rámci CHOPOSu. Místní akční skupina vznikla v roce 2004 oddělením Posázaví od CHOPOSu. V květnu roku 2004 se sešel tým zakladatelů (kteří jsou již zmíněni v této kapitole), aby založili místní akční skupinu Posázaví. Založení Posázaví byl výsledek společenské poptávky partnerů ochotných spolupracovat na rozvoji regionu. Posázaví vzniklo především jako realizátor metody čerpání evropských peněz z programu Leader.⁴⁷

3.1.3.2 Čistá řeka Sázava

Nejviditelnější projekt s velkým, nejen mediálním dosahem, ale i skvělou myšlenkou a hmatatelnými výsledky je Čistá řeka Sázava.

Čistá řeka Sázava je projektem fungující už od roku 2006. V roce 2006 vznikl projekt formou spočívající v úklidu břehů řeky Sázavy po povodních. V začátcích se řeka uklízela na menším úseku jen mezi obcemi Sázava a Pikovice (to je pro představu úsek dlouhý 50 km po toku řeky). Dnes se již uklízí Sázava od pramene v celkové délce 200 km. Do úklidu je zapojeno tradičně velké množství dobrovolníků a stalo se již zvykem, že se k úklidu připojují i obecně prospěšné společnosti a zapsané spolky z mnoha regionů. V současné době se neuklízí jen Sázava, ale i její přítokové menší říčky. Dobrovolníci se v rámci projektu starají o čistotu řek a potoků po celý rok. Hlavním termínem pro největší hromadný úklid je ale začátek dubna.

Projekt zpočátku byl financován jen z evropských zdrojů, dnes má již za sebou velké partnery jako jsou ČEPS, Povodí Vltavy, Lesy ČR, to dává projektu jistotu jeho fungování i do budoucna.

⁴⁷ Posázaví (SPOLU)práce [online];, 2004-2021 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <http://leader.posazavi.com/cz/Article.aspx?ArticleId=481>

3.2 Dobrovolný svazek obcí

Ještě než zákon znal dobrovolný svazek obcí, byla zde zcela praktická potřeba podobné formy spolupráce obcí. Obce se sdružovaly v různých formách a za různých podmínek, úprava byla nejednotná a vznikala tak prostor pro chyby. Až v roce 2000 zákon o obcích určil, co nebo kdo je dobrovolný svazek obcí a za jakých podmínek vzniká. Některé již vzniklé subjekty mohly ve své činnosti nadále pokračovat, avšak již podle nového zákona. Hlavní podmínkou bylo, aby subjekty takto vzniklé, sdružovaly pouze obce.⁴⁸

Dobrovolný svazek obcí, ve světle výše napsaného, je regionální útvar pomáhající obcím s různorodými činnostmi.

Potřebu tvorby dobrovolných svazků obcí lze doložit i na velkém počtu takovýchto subjektů na území České republiky. Jen na území Středočeského kraje je evidováno 139 dobrovolných svazků obcí.⁴⁹ Mezi těmito dobrovolnými svazky obcí se setkáme s nejrůznějšími subjekty, zaměřené na různou činnost. Jde především o regiony v jejich nejširším slova smyslu. Na seznamu lze nalézt i dobrovolný svazek obcí CHOPOS.

⁴⁸Moderní obec odborný časopis pro veřejnou zprávu ISSN: 1211-0507, BAGAROVÁ GRZYWA, Martina Bagarová Grzywa. Základní pravidla pro svazky obcí. Moderní obec. 2003, 203(3), 3.

⁴⁹ Oficiální stránky Středočeského kraje: [online]. Praha:, 2021 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/rejstrik-dobrovolnych-svazku-obci?p_p_id=101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_delta=20&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_keywords=&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_advancedSearch=false&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_andOperator=true&p_r_p_564233524_resetCur=false&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_cur=7

Dobrovolný svazek obcí nám definuje přímo zákon o obcích a rovnou nám prozrazuje i jeho účel. „*Obce mají právo být členy dobrovolného svazku obcí (dále jen „svazek obcí“) za účelem ochrany a prosazování svých společných zájmů.*“⁵⁰ Samotná právní subjektivita dobrovolných svazků obcí je odvozena od rozhodnutí zastupitelstev jednotlivých obcí. Do pravomocí obecních zastupitelstev patří i rozhodování o spolupráci obce s ostatními obcemi. Zákonodárce tuto problematiku definuje tak, že do pravomocí zastupitelstva v samostatné působnosti „*patří zakládací smlouvy a stanovy a rozhodovat o účasti v již založených právnických osobách.*“⁵¹

V České republice je obrovská roztržitost místních samospráv a velké množství malých obcí. Velký počet nižších územně samosprávných celků jistě má svá pozitiva, ale z oné roztržitosti plynou i velká negativa. Hlavním negativem malých obcí a jejich orgánů je nemožnost splňovat veškerou agendu, která je jim svěřena. Na myslí má autor závažné agendy v oblasti sociální politiky, odpadového hospodářství nebo třeba správy vodovodních řadů. Takové obce také jen s obtížemi mohou naplňovat své cíle v oblasti kultury nebo cestovního ruchu.

Ve všech výše zmíněných problémech, a nejen v nich, jim může pomoci dobrovolný svazek obcí. Dobrovolný svazek obcí disponuje kvalitním administrativním aparátem a vyškoleným personálem pro zvládání složitějších problematik dotčených obcí. Nejdiskutovanějším z problémů obcí bývá velká administrativní zátěž spojená se získáváním dotačních titulů. I v oblasti dotační politiky může obcím pomoci spolupráce na bázi dobrovolného svazku obcí.

Výše jmenované činnosti dobrovolného svazku obcí slouží jako demonstrativní vzhled do problematiky dobrovolných svazků. Rozsah činností, které uvádí zákon je daleko širší. Oblasti, kde dobrovolný svazek obcí může provozovat svou činnost, jsem si dovolil rozdělit do několika skupin podle společných rysů.

- Školství, sociální péče, kultura, cestovní ruch a péče o zvířata, zajišťování technického vybavení k provozování veřejné obchodní dopravy.
- Udržování veřejného pořádku, zajišťování čistoty obcí, shromažďování a odvoz komunálního odpadu, zásobování vodou a nakládání s odpadní vodou.

⁵⁰ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128 § 49 odst.1>

⁵¹ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128 § 84 odst. pís. e>

- Ekologické úkoly, oblast čistoty ovzduší, přechod obcí na šetrnější způsoby vytápění v obecních budovách.
- Správa majetku obcí související s místními komunikacemi, lesy, sportovními a kulturními zařízeními.

Spolupráce v rámci dobrovolného svazku obcí může probíhat jen v samostatné působnosti sdružených obcí.⁵²

Dobrovolný svazek obcí je právnická osoba zřízená pro spolupráci obcí. Při jeho vytvoření podléhá totožnému procesu jako kterékoli jiné právnické osoby. Vznik dobrovolného svazku obcí a s ním i nabytí právní subjektivity, je dnem zápisu k příslušnému rejstříkovému soudu. Rejstříkový soud oprávněný pro zápis dobrovolného svazku obcí je místně příslušný krajský soud. Dobrovolný svazek obcí při podání návrhu na zápis do rejstříku k žádosti přikládá smlouvu o vytvoření. Součástí smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí jsou pak i stanovy, kde si mimo jiné vymezí své statutární orgány. Žádost s potřebnými dokumenty pak osoba obcemi pověřená podá na rejstříkový soud.

Již zde bylo zmíněno, že při zápisu je nutná smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí. A že její nedílnou součástí jsou stanovy. Zákon přesně vymezuje, co všechno stanovy musí obsahovat:

„a) název a sídlo členů svazku obcí,

b) název a sídlo svazku obcí a předmět jeho činnosti,

c) orgány svazku obcí, způsob jejich ustavování, jejich působnost a způsob jejich rozhodování včetně určení nejméně tříčlenného orgánu svazku obcí, který schvaluje účetní závěrku svazku obcí sestavenou k rozvahovému dni podle zákona o účetnictví,

d) majetek členů svazku obcí, který vkládají do svazku obcí,

e) zdroje příjmů svazku obcí,

f) práva a povinnosti členů svazku obcí,

g) způsob rozdělení zisku a podíl členů na úhradě ztráty svazku obcí,

⁵² Meziobecní Spolupráce v ČR Příklady dobré praxe a doporučení pro realizaci meziobecní spolupráce: [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2020 [cit. 2021-02-08]. Dostupné z: <https://cse.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aizzrwwg3bmqm&q=Meziobecn%C3%AD+spolupr%C3%A1ce+v+%C4%8CR+P%C5%99%C3%ADklady+dobr%C3%A9+praxe+a+doporu%C4%8Den%C3%AD+pro+realizaci+meziobecn%C3%AD+spolupr%C3%A1ce&ok.x=0&ok.y=0>

h) podmínky přistoupení ke svazku obcí a vystoupení z něj, včetně vypořádání majetkového podílu,

*i) obsah a rozsah kontroly svazku obcí obcemi, které svazek obcí vytvořily.*⁵³

Dobrovolný svazek obcí si do stanov dále může zahrnout pojistku proti změně stanov. Při fungování této pojistky by stanovы mohl měnit jen orgán složený ze zástupců všech obcí sdružených v dobrovolném svazku obcí. Zákon říká, že pokud má svazek pojistku implementovanou ve svých stanovách, je pro odsouhlasení změny stanov třeba alespoň dvě třetiny hlasů všech obcí.

Obdobě jako vůči obcím i vůči dobrovolným svazkům obcí, mají občané žijící na jejich území, kteří dosáhli plnoletosti, jistá práva. A sice:

„a) účastnit se zasedání orgánu svazku obcí a nahlížet do zápisů o jeho jednání,

b) podávat orgánu svazku obcí písemné návrhy,

*c) vyjadřovat se k návrhu rozpočtu svazku obcí a k závěrečnému účtu svazku obcí za uplynulý kalendářní rok, a to buď písemně, nebo ústně na zasedání orgánu svazku obcí.*⁵⁴

Za téměř samostatnou kapitolu u dobrovolných svazků obcí můžeme považovat hospodaření. Dobrovolné svazky obcí nejsou v pravém slova smyslu podnikající subjekty. Svazky nejsou vytvořeny za účelem generování zisku, jsou vytvářeny jako pomocné subjekty veřejného práva.

Hospodaření svazku obcí probíhá na základě zákona č. 250/2000 Sb., zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Zákon pak příliš nerozlišuje, zda se jedná o obce samotné nebo dobrovolné svazky obcí. Výše zmíněný zákon se ve svých třech paragrafech přímo zaměřuje na svazky obcí a specifikuje je. Ustanovení plynoucí ze zákona o rozpočtových pravidlech ÚSC lze však obdobně použít i na dobrovolné svazky obcí.

⁵³ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128> §49-50

⁵⁴ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128> §52

Jako nejdůležitější rozdíl mezi dobrovolnými svazky obcí a obcemi, plynoucí z tohoto zákona vnímám vztah subjektů k majetku. Svazky obcí hospodaří s majetkem obcí, který jim v rámci své působnosti svěřila jednotlivá zastupitelstva. Majetek, se kterým svazek obcí hospodaří, však patří po celou dobu fungování svazku samotným obcím. Není to tedy tak, že by obce svůj majetek svěřily do hospodaření svazku obcí a dále nad ním již neměly kontrolu.⁵⁵

Nutno však dodat, že zde mluvíme jen o majetku, který svazky obcí nezískaly svou činností. Jako majetku, se kterým svazky obcí hospodaří, si lze kupříkladu představit pozemek určený k likvidaci a zpracovávání bioodpadu. Pozemek obec svěří do hospodaření svazku a ten ho užívá pro všechny sdružené obce za daným účelem. Pozemek je tedy stále majetkem obce a ta ho jen svěřila svazku obcí. Naopak majetek, který svazek obcí získal svou činností, například bagr potřebný pro kompostárnu, je majetkem svazku obcí a může s ním plně disponovat.

Majetek dobrovolného svazku obcí CHOPOS tvoří:⁵⁶

Skupinový vodovod CHOPOS patří do majetku svazku zejména kvůli jeho jednodušší správě. Jedná se o případ, který by se po jeho případném rozpadu dělil mezi obce podle jejich podílů (Chotýšany mají 17 procent),

Rozhledna Špulka s naučnou stezkou a stánkem s občerstvením,

Nákladní automobil, 40 kontejnerů, štěpkovač, drtič – jedná se o majetek získaný CHOPOSEm díky projektu centra společných služeb. Projekt je v práci podrobněji rozpracován,

Velkokapacitní tiskárna, několik počítačů, veškeré kancelářské vybavení, telefony apod. - drobné kancelářské vybavení nutné pro samotnou existenci CHOPOSu. Velkokapacitní tiskárna slouží například také obci Chotýšany pro tisk obecního měsíčníku,

Osobní automobil – využívaný především manažerem dobrovolného svazku obcí CHOPOS Ing. Miroslavem Kratochvílem,

Zůstatek na účtu.

⁵⁵ Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000

o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů In: Sbírka zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250?text=pr%C3%A1va%20ob%C4%8Dana#cast5>

⁵⁶ Zdroj: Rozhovor pomocí emailu s manažerem dobrovolného svazku obcí CHOPOS Ing. Miroslavem Kratochvílem ze dne 08.03.2021

„Svazek obcí požádá o přezkoumání hospodaření svazku za uplynulý kalendářní rok příslušný krajský úřad, anebo zadá přezkoumání auditorovi.“⁵⁷ Výslednou zprávu o kontrole hospodaření dobrovolného svazku obcí poté schvalují orgány svazku obcí. Dále je zpráva neprodleně předložena zastupitelstvům jednotlivých členských obcí. Zastupitelstva poskytnutou zprávu schvalují na svém zasedání.⁵⁸

Kontrola hospodaření svazků probíhá podle obdobné právní úpravy jako kontrola hospodaření obcí. Hlavním předpisem pro samotnou kontrolu hospodaření svazků je zákon č. 420/2004 Sb., neboli zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí určuje, co vše se v rámci pravidelného auditu kontroluje, jaké informace je kontrolovaný subjekt povinen poskytnout a také sankce hrozící při porušení tohoto zákona.⁵⁹

Majetek svazků obcí se dělí do tří skupin:⁶⁰

- První skupinou je hospodaření s majetkem společným, který vznikl při společné činnosti spolku. Do první kategorie řadíme především služby či majetek sloužící všem členům svazku obcí. Jedná se například o položky jako platy zaměstnanců, nájem budovy či software (například na společný web).
- Druhá skupina je majetek vzniklý jen pro potřeby jednotlivých obcí a těmito obcemi je také hrazen. Takový majetek si můžeme představit na příkladu přivaděče na pitnou vodu. Přivaděč nevyužijí všechny obce svazku obcí, a proto se jich nebudou týkat ani náklady spojené s jeho výstavbou.
- O třetí skupině již zde byla řeč a do této skupiny řadíme majetek obcemi vložený do svazku k zajištění fungování.

⁵⁷ Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

⁵⁸ Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000

o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250?text=pr%C3%A1va%20ob%C4%8Dana#cast5>

⁵⁹ Zákon č. 420/2004 Sb. ze dne 10. června 2004

Zákon o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-420>

⁶⁰ Meziobecní Spolupráce v ČR Příklady dobré praxe a doporučení pro realizaci meziobecní spolupráce: [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2020 [cit. 2021-02-08]. Dostupné z: <https://cse.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aizrrwg3bmqm&q=Meziobecn%C3%AD+spolupr%C3%A1ce+v+%C4%8CR+P%C5%99%C3%ADklady+dobr%C3%A9+praxe+a+doporu%C4%8Den%C3%AD+pro+realizaci+meziobecn%C3%AD+spolupr%C3%A1ce&ok.x=0&ok.y=0>

Jak bude svazek obcí s majetkem nakládat, kdo a za jakých podmínek má právo na jeho pořízení, nebo naopak jeho prodej či vyřazení, mohou určit stanovy. Svazky obcí se svým majetkem nakládají v předepsaném právním rámci, avšak konkrétní způsoby jsou velmi individuální. Způsob, jak je s majetkem nakládáno pak závisí především na předmětu činnosti daného spolku.

Dobrovolné svazky obcí, stejně jako jakýkoli jiný subjekt, potřebují minimálně na svůj provoz finanční prostředky. Získávání finančních prostředků do rozpočtů svazku obcí je opět velmi individuální a závisí na dané činnosti. Co však je společné pro nemalou část svazků obcí, je získávání finančního kapitálu především z příspěvků obcí.

Příspěvky daných obcí mohou být poskytovány paušálně nebo za obyvatele. Možná je i kombinace těchto přístupů. Svazek, který má fixní náklady, třeba na provoz rozhledny nebo kompostárny a k tomu ještě vykonává další služby, na něž nelze aplikovat paušální poplatek, bude pravděpodobně využívat kombinaci jak poplatků za obyvatele, tak i fixního paušálu. Výše poplatku se bude odvíjet od poskytovaných služeb a ochoty sdružených obcí.

Obecně však platí, že čím horší financování svazku obcí bude, tím horší budou poskytované služby. Je proto velmi vhodné poplatek valorizovat a pečlivě přemýšlet o jeho výši. Svazek s menšími prostředky nebude schopen přizpůsobovat se dynamickému prostředí získávání dotačních titulů. Například nebude mít možnost prohlubovat vzdělávání svých zaměstnanců, a to vše se projeví na jeho práci samotné.

Svazky obcí mnohdy svůj finanční kapitál získávají také z dotačních titulů nebo své vlastní činnosti. Taková činnost může znamenat pro představu výběr vstupného na rozhlednu nebo zisk z prodeje upomínkových předmětů. Dobrovolné svazky obcí také získávají svůj majetek z darů od právnických nebo fyzických osob.⁶¹

⁶¹ Meziobecní Spolupráce v ČR Příklady dobré praxe a doporučení pro realizaci meziobecní spolupráce: [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2020 [cit. 2021-02-08]. Dostupné z: <https://cse.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aizrrwg3bmqm&q=Meziobecn%C3%AD+spolupr%C3%A1ce+v+%C4%8CR+P%C5%99%C3%ADklady+dobr%C3%A9+praxe+a+doporu%C4%8Den%C3%AD+pro+realizaci+meziobecn%C3%AD+spolupr%C3%A1ce&ok.x=0&ok.y=0>

3.2.1 Orgány dobrovolných svazků obcí

Svazek obcí jakožto právnická osoba samozřejmě nemůže svou činnost vykonávat sám, ale realizuje svoji činnost pomocí svých orgánů. Orgány svazku jsou nadány různými pravomocemi. Orgán figurující v rámci svazku obcí v hierarchii nejvýše se v různých svazcích obcí liší dle názvu. Nazýváme ho tedy jednoduše „nejvyšším orgánem“.

3.2.1.1 Nejvyšší orgán dobrovolného svazku obcí

Nejvyšší orgán, zvaný třeba jako valná hromada (zde můžeme najít paralelu s běžnými právnickými osobami), se usnáší na zásadních rozhodnutích svazků obcí.

Mezi zásadní záležitosti řadím změnu stanov, schválení nebo neschválení rozpočtu a závěrečného účtu, volba členů ostatních orgánů. Nejvyšší orgán také rozhoduje o přijetí nového člena nebo vyloučení některého ze stávajících členů svazku obcí, stanovuje výši příspěvků a určuje pravidla rozdělení ztráty či zisku.

Členy nejvyššího orgánu jsou statutární zástupci jednotlivých obcí, popřípadě jejich zvolení zástupci. Praxe nám ukazuje, že jsou to tedy zejména starostové, případně místostarostové sdružených obcí. Lze však dovodit, že zástupcem dané obce ve svazku může být i řadový zastupitel s pověřením.⁶² Nutno podotknout, že pravomoci orgánů mohou být stanovami individuálně upraveny stejně tak jako poměry při hlasování. Nejvyšší orgán se schází podle potřeby zpravidla však jednou až dvakrát ročně.

3.2.1.2 Rada dobrovolného svazku obcí

Orgán fungující jako exekutivní orgán svazku obcí je nazýván rada svazku. Stejně jako v případě orgánu nejvyššího i rada svazku může mít různé názvy, obsah její činnosti, je však dán především její povahou. Exekutivním orgánem svazku jsou vykonávány činnosti jako: plnění usnesení nejvyššího orgánu, předkládání analýz strategií a zpráv o fungování celku. Do schvalovacích kompetencí rady může patřit třeba i pověření statutárního orgánu svazku obcí k podpisu právního aktu či jednání v dané věci.

⁶² Meziobecní Spolupráce v ČR Příklady dobré praxe a doporučení pro realizaci meziobecní spolupráce: [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2020 [cit. 2021-02-08]. Dostupné z: <https://cse.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aizrrwg3bmqm&q=Meziobecn%C3%AD+spolupr%C3%A1ce+v+%C4%8CR+P%C5%99%C3%ADklady+dobr%C3%A9+praxe+a+doporu%C4%8Den%C3%AD+pro+realizaci+meziobecn%C3%AD+spolupr%C3%A1ce&ok.x=0&ok.y=0>

Členy rady již nejsou zástupci všech obcí, ale jen jejich část. Jednání probíhají častěji a efektivita je tedy větší. Radě svazku mohou být stanovami uděleny pravomoci týkající se rozhodování o finančních tocích svazku obcí. V závislosti na velikosti svazku mohou rozhodovací pravomoci o peněžních tocích dosahovat až jednoho milionu korun českých.

3.2.1.3 Předseda dobrovolného svazku obcí

Orgán zastupující dobrovolný svazek obcí na venek neboli statutární orgán je předseda.

Předsedu volí do funkce nejvyšší orgán svazku na dobu určitou. Doba určitá je ohraničena volebním obdobím ve volbách do obecních zastupitelstev. Funkce předsedy je velmi obdobná s funkcí starosty obce. Předseda svolává a řídí schůze, řídí činnost svazku obcí nebo třeba zajišťuje účetnictví a pravidelné kontroly hospodaření. Předseda svazku obcí zpravidla není zaměstnancem svazku, a tudíž jeho role je spíše formální. Samozřejmě je velmi důležitá jeho těsná spolupráce s ostatními orgány obcí a maximální možná informovanost o činnosti svazku obcí.

3.2.1.4 Tajemník, manažer dobrovolného svazku obcí

Ten, kdo je zaměstnancem svazku obcí a řídí celý jeho administrativní aparát je tajemník nebo manažer. Opět není přesně určeno, jak se daná funkce jmenuje.

Funkce manažera je ze své podstaty klíčová pro fungování celého svazku obcí. Do kompetencí manažera spadá celková propagace svazku obcí a informování o jeho aktivitách. Manažer hlídá výběr příspěvků od obcí. Manažer je reálně ten, kdo celý svazek řídí, domlouvá schůzky, spolupráce a vymýšlí projekty.

3.2.1.5 Kontrolní výbor dobrovolného svazku obcí

Stejně jako obec, má i dobrovolný svazek obcí kontrolní orgány. Z nejpodstatnějších je to kontrolní výbor. Výbor se schází jednou až dvakrát ročně a vytváří zprávy o hospodaření, kontroluje dodržování stanov, právních předpisů a usnesení jednotlivých orgánů.⁶³

⁶³ Meziobecní Spolupráce v ČR Příklady dobré praxe a doporučení pro realizaci meziobecní spolupráce: [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2020 [cit. 2021-02-08]. Dostupné z: <https://cse.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aizzrwwg3bmqm&q=Meziobecn%C3%AD+spolupr%C3%A1ce+v+%C4%8CR+P%C5%99%C3%ADklady+dobr%C3%A9+praxe+a+doporu%C4%8Den%C3%AD+pro+realizaci+meziobecn%C3%AD+spolupr%C3%A1ce&ok.x=0&ok.y=0>

3.2.2 CHOPOS

Tato práce se věnuje především činnosti dobrovolného svazku obcí CHOPOS. Autor pokládá za více než důležité představit CHOPOS čtenáři.

Tento dobrovolný svazek obcí je svazkem jednadvaceti obcí na území Středočeského kraje v okrese Benešov. CHOPOS sdružuje celkem 8 997 obyvatel s trvalým bydlištěm na katastrálních územích jednotlivých sdružených obcí. CHOPOS sdružuje obce různých velikostí, co do počtu obyvatel, tak do velikosti katastrálního území.⁶⁴ Obec s největším počtem obyvatel je Divišov. Divišov má k prvnímu lednu 2020 1758 obyvatel. Naopak nejmenší obcí sdružující se svazku je obec Xaverov. Xaverov má jen pouhých 57 obyvatel k prvnímu lednu roku 2020.⁶⁵ Průměrný počet obyvatel sdružené obce je 378 osob, a jde tedy především o obce prvního typu.

První kroky k vytvoření dobrovolného svazku obcí CHOPOS byli uskutečněny 10. února 1999 na obecním úřadě obce Chotýšany. Na obecním úřadě se sešli zástupci zakládajících obcí, tedy zástupci obcí Chotýšany, Postupice, Popovice a Struhařov. Na úvodním jednání byla i přítomna inženýrka Tichá jako poradní hlas.

Na první schůzi si zástupci schválili stanovy, způsob financování a také název. Název je odvozen od prvních písmen zakládajících obcí, tedy CHOTýšany, POSTupice, POPovice a STRuhařov. Dále již tedy jen CHOPOS. Z úvodních čtyř zakládajících obcí se postupně CHOPOS rozrůstal až na nynější velikost. Samotný vznik dobrovolného svazku obcí doprovázela řada komplikací, které můžeme klást za vinu především malým nebo spíše téměř žádným zkušenostem v praktickém fungování svazku ze strany úřadů nebo samotných obcí. V době, kdy dobrovolný svazek obcí vznikal zde zaměstnanci pracovali zdarma nebo v rámci své činnosti na obecních úřadech. Dobové kroniky uvádí, že například hospodářka (pracující pro CHOPOS dodnes) Marie Matoušková zde pracovala jen za příslib, že starosta obce Chotýšany Jiří Granát si po narození vezme štěně od její feny.⁶⁶

⁶⁴ Oficiální stránky CHOPOS: [online], 2020 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.chopos.cz/>

⁶⁵ Český statistický úřad: [online], 2020 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112019>

⁶⁶ Oficiální stránky CHOPOS: [online], 2020 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.chopos.cz/images/chopos/2015/Soubory/Broura.pdf>

I přesto však již při vzniku CHOPOSu bylo patrné, že půjde o velmi dobře fungující projekt. V roce 2000 získal ocenění Objev roku od časopisu Veřejná správa. Další ocenění práce zakladatelů pak jen s léty a zkušenostmi přibývala. Největší nárůst co do počtu sdružených obcí CHOPOS zaznamenal v roce 2002, kdy došlo ke sloučení se sdružením mikroregion Divišovsko. Sloučení pro CHOPOS znamenalo přírůstek třinácti obcí. Dalším z významných milníků dobrovolného svazku obcí bylo vytvoření Posázaví, tedy subjektu podílející se v rámci CHOPOSu na agendě cestovního ruchu. Subjekt měl podobu obecně prospěšné společnosti a do jeho fungování byli začleněny i podnikatelé. Právní formou Posázaví byla obecně prospěšná společnost. Posázaví, jakožto obecně prospěšná společnost, je přímým předchůdcem Místní akční skupiny Posázaví, která se později od CHOPOSu odčlenila a stala se samostatným subjektem.

Během svého fungování CHOPOS navazuje i mezinárodní vztahy, a to především s italským městem Cinigiano ležícím v Toskánské oblasti. V roce 2006 proběhla i vzájemná návštěva obou subjektů.

Dobrovolný svazek obcí se od svého založení podílí na získávání peněz pro svazek samotný, ale i pro začleněné obce. V rámci spolupráce s Ministerstvem pro místní rozvoj a díky jeho programům se svazku podařilo realizovat mnoho velmi úspěšných projektů.⁶⁷

Od prvopočátků, kdy se CHOPOS věnoval dnes již marginálním věcem, jako například zařízení internetu v obecních knihovnách, se z tohoto dobrovolného svazku obcí stala vysoce odborná struktura s fungujícím zázemím. CHOPOS dnes je již nepostradatelným partnerem pro obce.

Financování činnosti probíhá především na základě paušálního poplatku obcí, získaných grantů a dotací nebo dobrovolného poplatku obcí za občana.

CHOPOS dnes nabízí řadu projektů a služeb důležitých pro fungování sdružených obcí. Vybrané projekty autor v této práci blíže představí a poskytne základní vhled do jejich fungování.

⁶⁷ Oficiální stránky CHOPOS: [online], 2020 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.chopos.cz/images/chopos/2015/Soubory/Broura.pdf>

3.2.2.1 Koordinátor sociálních služeb

V důsledku vývoje legislativy a právního řádu České republiky je patrný stále se zvyšující tlak na obce v oblasti zajištění lepší sociální práce se svými občany. Jde především o kvalitní práci s ohroženými skupinami osob. *„Cílovou skupinou jsou zejména osoby nacházející se v nepříznivých sociálních situacích, osoby sociálně vyloučené nebo ty, kterým sociální vyloučení hrozí. Jedná se o velmi různorodou skupinu osob.“*⁶⁸

Zejména menší obce nedisponují na svých úřadech dostatečným aparátem pro zajištění péče o rizikové skupiny lidí. Na území jednotlivých obcí samozřejmě existuje řada neziskových organizací starajících se o různě znevýhodněné občany v různé kvalitě, občanům však nedokáží poskytnout komplexní péči a poradenství. Občané se tak obraceli na jednotlivé starosty, kteří jim v některých případech dokázali pomoci sami, avšak objevovali se zde agendy, s kterými s ani starostové neděli rady. Pro starosty tedy vyvstala potřeba postupy sjednotit tak, aby byla pomoc co nejkvalitnější a nejefektivnější.

Pozice koordinátora je z části hrazena z prostředků Evropské unie z Operačního programu Zaměstnanost. Ze zdrojů Evropské unie je vyčleněno na práci koordinátora 2 091 875,- korun českých ročně. Na evropské prostředky je také navázána délka podpory práce koordinátora. V současné době je podpora programu do 31. května roku 2022. Jedním z vytyčených cílů v projektu je však i jeho dlouhodobá udržitelnost i po skončení dotačního titulu z evropských prostředků.

Obcím v této problematice velmi pomáhá Koordinátor sociálních služeb zřízený dobrovolným svazek obcí CHOPOS, který působí v regionu místní akční skupiny Posázaví. Místní akční skupina Posázaví pomáhala už při samotné realizaci a vzniku projektu. Posázaví poskytovalo především metodicko-poradenskou činnost směrem k CHOPOSu. Velmi úzká vazba mezi regionálními aktéry (CHOPOS, Posázaví) v lokalitě se ukázala jako velmi přínosná pro obě strany, ale zejména pro samotné obce a jejich občany.

⁶⁸ Informační systém ESF 2014+ Ministerstvo pro místní rozvoj: [online]. Praha:, 2021 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/documents/21802/13101224/09_Pos%C3%A1zav%C3%AD_cel%C3%A1+studie.pdf/5a0c95f7-334c-4f91-8ab4-db08f7a5458d?t=1582275065664

V rámci projektu Koordinátor sociální práce v mikroregionu CHOPOS jsou rozlišovány čtyři klíčové aktivity:⁶⁹

Vytvoření pracovního místa koordinátora - vzhledem k rozsahu agendy a velikosti daného území je nutné, aby práce koordinátora byla prací na plný úvazek. Je tedy nutné vytvořit plnohodnotné zaměstnanecké místo v rámci dobrovolného svazku obcí CHOPOS.

Výkon sociální práce na dané území - klíčová aktivita práce koordinátora je zajišťování terénních služeb potřebným lidem. Do této aktivity spadá samotná identifikace a vytipování osob spadajících do působnosti koordinátora. Identifikace ohrožených osob probíhá na základě rozeslaných informačních letáků do poštovních schránek všech domácností v daném regionu. Samotné domácnosti se poté samy ozývají koordinátorovi s žádostí o radu, pomoc nebo třeba dlouhodobou péči. Vytipování osob, jež by mohly potřebovat péči koordinátora, také prováděla samotná zastupitelstva, s poukazem na znalost zastupitelů o místních poměrech. Z prvních zjištění analýzy vyplývá, že činnosti, které řeší koordinátor, jsou velmi různorodé od zajištění dodávek uhlí až po pomoc při nákupu, nebo získání zdravotní pomůcky.

Zajištění poradenství pro obce - koordinátor poskytuje nejen praktickou pomoc konkrétním osobám realizací svých služeb, ale také poradenskou činnost pro dané obce. V rámci poskytování rad starostům je učí, jak s rizikovými osobami pracovat na základě praxe získané v terénu nebo teoretických znalostí problematiky.

Síťová komunikace na poli sociálních služeb - činnost síťové spolupráce pomáhá řešit již zmiňovaný problém roztržitosti poskytovatelů sociálních služeb v obcích. Koordinátor komunikuje s neziskovým sektorem a subjekty veřejné správy. Neziskovému sektoru pomáhá realizovat jejich představy a státní správě pomáhá s lepším zacílením služeb.

⁶⁹ Informační systém ESF 2014+ Ministerstvo pro místní rozvoj: [online]. Praha:, 2021 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/documents/21802/13101224/09_Pos%C3%A1zav%C3%AD_cel%C3%A1+studie.pdf/5a0c95f7-334c-4f91-8ab4-db08f7a5458d?t=1582275065664

Analýza zhodnocení práce koordinátora však ukazuje i rizika spojená s tímto projektem. Jako první a největší riziko celého projektu je vnímaná počáteční nedůvěra subjektů do něho zapojených. Nedůvěra byla u obcí, orgánů státní správy i samotných občanů. U starostů nedůvěra pramenila především z myšlenky, že sociální činnost je především pravomocí státu, popřípadě neziskového sektoru. Autor sám je členem zastupitelstva obce Chotýšany a ani zde nebylo jednoduché vysvětlit k čemu je pozice zřízená a čím může obcím pomoci.

Důvěra v celý projekt je velmi důležitá pro dlouhodobou udržitelnost celé myšlenky. Po skončení dotačního období se počítá s tím, že tíhu finančních nákladů spojených s činností koordinátora ponесou obce a budou činnost financovat ze svých rozpočtů. Již dnes se obce částečně podílejí na financování. Do budoucna se počítá s rozšířením nejen spektra služeb, ale také území, kde koordinátor bude působit, proto zde byl důležitý závazek obcí, že budou nadále pokračovat ve financování činnosti koordinátora.

Druhým rizikem spojeným s činností koordinátora byla nedostatečná informovanost občanů. Informovanost občanů se podařilo vyřešit letáčky s popisem problémů a služeb, s kterými by jim mohl koordinátor pomoci. Letáčky byly masivně distribuovány do všech domácností. Dalším významným faktorem v informovanosti občanů byly samotné obce. Obce se aktivně podílely na instruování svých občanů formou odkazování na osobu koordinátora přímo nebo pomocí svých obecních novin, kde se dlouhodobě pozice propaguje.

Postupně se všechny překážky daří odbourávat a ukazuje se, že práce koordinátora je v regionu nezastupitelná. Nutno podotknout že velkou zásluhu na efektivním fungování činnosti koordinátora má osoba samotného koordinátora. Koordinátor měl již před nástupem na toto místo velké profesní zkušenosti z oblasti sociální práce. Koordinátor je vybaven teoretickými i praktickými znalostmi z oboru. Činnosti koordinátora sociálních služeb vykonává Pavel Goby.

3.2.2.2 Centrum společných služeb

Centrum společných služeb je projekt Svazu měst a obcí realizovaný v rámci Svazu měst a obcí. Na úvod je dobré si nejprve říci, co Svaz měst a obcí je a co dělá.

3.2.2.2.1 Svaz měst a obcí

Svaz měst a obcí je „*nepolitická a dobrovolná organizace sdružující města a obce.*“⁷⁰. Hlásí se k tradici vzniklé v roce 1907. Současný Svaz měst a obcí, jak ho známe, vzniká v roce 1989. Svaz vzniká jako protiváha k centralistickým tendencím vlád. Svaz měst a obcí si v průběhu svého fungování vytvořil velmi dobrou vyjednávací pozici, ze které může lépe zastupovat zájmy obcí. V roce 2004 byl svaz uznán jako povinné připomínkové místo k legislativě dotýkající se zájmů obcí. Vláda má také za povinnost se alespoň jednou do roka se svazem scházet. Při zastupování zájmů obcí je svaz nenahraditelným partnerem. Členská základna Svazu měst a obcí čítá bezmála 2 766 obcí⁷¹ z celkového počtu 6253 obcí na území České republiky.⁷² Nejen z toho údaje pramení silná vyjednávací pozice při tvorbě legislativy.

Hlavní náplní činnosti Svazu měst a obcí tvoří legislativní návrhy na zlepšení postavení a financování samotných obcí. Za hlavní cíle si Svaz měst a obcí klade rozvoj venkova a fungující regionální politiku. Česká legislativa je velmi ovlivňována legislativou unijní, a proto i zde Svaz měst a obcí vylíjí svoji aktivitu v ovlivňování přijímané legislativy. Svaz měst a obcí je součástí mnoha mezinárodních organizací zabývajících se samosprávou. Velmi vítanou činností, zejména od starostů, je poradenství. Svaz měst a obcí starostům nebo zastupitelům radí v oblastech veřejných zakázek, právních výkladů, získávání prostředků z evropských fondů, školství anebo třeba životního prostředí.⁷³

⁷⁰ Oficiální stránky Svaz měst a obcí České republiky: [online]. Praha:, 2021 [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/o-nas>

⁷¹ Oficiální stránky Svaz měst a obcí České republiky: [online]. Praha:, 2021 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/clenstvi/clenska-zakladna>

⁷² Kdekoliv.cz: [online]. 2015 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <http://www.kdekoliv.cz/>

⁷³ Oficiální stránky Svaz měst a obcí České republiky: [online]. Praha:, 2021 [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/cinnost>

Projektem, který autora samotného zaujal nejvíce, je Centrum společných služeb. Projekt s alokací okolo čtyř set milionů korun českých. Čtyř sta milionů korun českých do tohoto projektu napumpovaly fondy Evropské unie, konkrétně operační program zaměstnanost. Projekt funguje na bázi zaměstnávání lidí, kteří svou prací a činnostmi, které vykonávají, pomáhají starostům například se zvládnutím administrativy. Výsledky práce centra společných služeb jsou patrné nejen v rovině osvěty starostů, popřípadě pracovníků obecního úřadu, ale přeneseně i v samotném rozvoji obcí.⁷⁴ V centru společných služeb jsou zaměstnáni kvalifikovaní lidé pomáhající obcím zvládat i problematiku získávání zdrojů z prostředků Evropské unie.⁷⁵

Projekt Centrum společných služeb je zaměřen na devět konkrétních aktivit v rámci spolupráce obcí a jimi jsou:

Řízení projektu je aktivita velmi důležitá k samotnému fungování celého projektu a nastavení centrálních mechanismů, tak aby centrální řízení bylo co nejeфекtivnější. V rámci této činnosti centrum společných služeb velmi úzce spolupracuje se Svazem měst a obcí.

Metodická podpora včetně její právní podpory - konkrétní výstupy lze dohledat v různých publikacích vydané v rámci Centra společných služeb. Například v publikaci 444. otázek a odpovědí pro starosty nebo veřejné zakázky a otázky a odpovědi.

Výběr spolupracujících subjektů, uzavření smluv a nastavení systému spolupráce v rámci této činnosti probíhá i personální zajištění centra společných služeb.

Nastavení systému vzdělávání a průběžného zvyšování odbornosti zajištění vzdělání zaměstnanců Centra společných služeb k dosažení jejich co možná největší odborné znalosti v konkrétních problematikách.

Zřízení a činnost Center společných služeb a vytvoření celorepublikové komunikační platformy dobrovolných svazků obcí. Činnost samotné praxe centra společných služeb, jež mohou využívat nejen starostové zapojených obcí, ale také dobrovolné svazky obcí a veřejná správa pomocí nastavených komunikačních platforem.

⁷⁴ Obce dusí administrativa. Pomáhá Centrum společných služeb: [online]. Benešovský deník, Vydavatel Vltava labe media, ze dne 17.9.2020 [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://benesovsky.denik.cz/ctenar-reporter/obce-dusi-administrativa-pomaha-centrum-spolecnych-sluzeb-20200917.html>

⁷⁵ Oficiální stránky Svaz měst a obcí České republiky: [online]. Praha:, 2021 [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/projekty/centra-spolecnych-sluzeb>

System hodnocení Centra společných služeb, je nastaven tak, aby téměř v reálném čase podával data k možnému zlepšování celého systému.

Hodnocení projektu – nezávislé vyhodnocení celého projektu na základě tzv. 5U: účelnost, účinnost, úspornost, užitečnost, udržitelnost.

Odpovědné zadávání veřejných zakázek - činnost zaměřená na konkrétní případy. V rámci této činnosti vznikla například i zakázka na likvidaci bioodpadu.

Lokální ekonomika nastavení spolupráce obcí a lokální ekonomiky⁷⁶

Výstupy, které vznikly při činnosti Centra společných služeb, mají svou podobu v celistvém informačním portálu, nebo různých publikacích, které slouží pro lepší pochopení fungování státního aparátu čerpání finančních prostředků nebo právního jazyka.

Starostové, zejména na menších obcích, jsou ne vždy plně kvalifikováni pro výkon funkce starosty obce. V rámci centra společných služeb proto vznikla publikace s názvem 444 otázek a odpovědí pro starosty. Publikace poskytuje užitečnou příručku a praktické informace pro starosty nebo členy zastupitelstev. Příručka vysvětluje problematiku vztahů orgánů obce, odměňování zastupitelů, místních poplatků, veřejných zakázek nebo právních předpisů vydávaných obcí. Publikace upravuje mnoho dalších problematik jako je například školství, dobrovolné svazky obcí a konání referenda. Výčet toho, co všechno lze v této publikaci nalézt je pouze demonstrativní. Kompletní publikace je dostupná na webu Svazu měst a obcí.

3.2.2.3 Kontejnery a štěpkovač

Problematika nakládání s odpady je poměrně složitá a pro obce velice nákladná. Stát na obce deleguje čím dál víc povinností spojených s likvidací odpadu. Obce musí nabízet občanům více a více možností třízení. Má za úkol rozšiřovat hlavně druhovou skladbu odpadů, tedy to, co občané mohou vytřídit. Z posledních pár let uvádím například povinnost obce, zajistit svým občanům oproti dřívějšímu, možnost třízení bioodpadu nebo jedlých tuků. Obce menšího typu nemají reálnou možnost vybudovat si vlastní sběrné dvory, popřípadě kompostárny na bioodpad taky aby byla dodržena veškerá požadovaná legislativa. Vznikají tedy regionální systémy svozu různých druhů odpadů.

⁷⁶ Oficiální stránky Svaz měst a obcí České republiky: [online]. Praha:, 2021 [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/projekty/centra-spolecnych-sluzeb/informace-o-projektu>

Příkladem regionálního systému svozu a likvidace odpadů je projekt realizovaný v rámci Centra společných služeb. Projekt je zaměřený na kompletní zpracování, likvidaci a svoz bioodpadu ze čtrnácti obcí. Obce v dobrovolném svazku obcí CHOPOS, se společně dohodly na nákupu dopravního automobilu s kontejnerovým nakladačem. Nákladní automobil slouží ke svážení kontejnerů s bioodpadem. Kontejnery si jednotlivé obce pořídily z členských příspěvků. V rámci projektu systému svozu a likvidace bioodpadu byl i zakoupen výkonný štěpkovač a drtič, a to také ze společných peněz. Centrum společných služeb zajistilo veškerou administrativu spojení s nákupem kontejnerového nakladače, kontejnerů a drtiče. Potřebnou registraci pro odpadové hospodářství a její administrativní vyřízení zpracovalo také Centrum společných služeb. I sběr odpadu a záležitosti spojené s provozními náklady má na starosti Centrum společných služeb.

V tomto konkrétním případě, tak Centrum společných služeb pomohlo zajistit systém pro likvidaci, svoz a třídění bioodpadu s kapacitou 300 - 420 tun na rok, sloužící pro 7 200 obyvatel. Celkové vstupní náklady projekt bioodpadu činili 2,8 milionů korun. Obce zařazené do systému třídění, svozu a likvidace bioodpadu ušetřily náklady spojené s nově vzniklou povinností na likvidaci bioodpadu.⁷⁷

Ing. Miroslav Kratochvíl z dobrovolného svazku obcí CHOPOS k tomuto projektu dodává: *„Prostřednictvím projektu Centrum společných služeb, se čerpaly dotační prostředky na mzdové náklady zapojených víceúčelových svazků. Projekt běžel v letech 2017-2020. Do projektu se zapojilo 83 dobrovolných svazků z ČR. Řada dobrovolných svazků až v rámci projektu začala svým obcím poskytovat služby, které CHOPOS poskytuje už od roku 1999. Nyní už byl projekt ukončen, ale CHOPOS pokračuje dál a poskytuje členským obcím stejné, nebo neustále širší služby.“*

Z rozhovoru také vyplynula některá rizika spojená s financováním pomocí Centra společných služeb. Hlavní riziko Ing. Miroslav Kratochvíl spatřuje v krátkodobém horizontu dotačních titulů.

⁷⁷ Oficiální stránky Svaz měst a obcí České republiky: [online]. Praha:, 2021 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/Shared/Clanky/8403/e-priklady-dobre-praxe-ve-spolupraci-dso.pdf>

Dle jeho názoru byly některé svazky vytvořeny jen na základě Centra společných služeb. Během fungování a čerpání dotačních prostředků si však tyto svazky nevytvořily stabilní finanční zázemí, a tak po ukončení dotačních titulů zanikly. Ing. Miroslav Kratochvíl ještě dodává, že to není jen problém Centra společných služeb, ale i celkově nastavení financování dobrovolných svazků obcí. Naději spatřuje v upravení legislativního rámce pro financování dobrovolných svazků obcí a v podílení se státu na finanční zátěži vzniklé při činnosti dobrovolného svazku obcí.

3.2.2.4 Skupinový Vodovod

Důsledky zvyšujícího se sucha a klesání hladin spodních vod obce pociťují hlavně v letních měsících dnes a denně. Z příkladu naší obce, kde je v letních měsících prakticky nepřetržitě platný zákaz na napouštění bazénů zalévání a další činností, které nejsou bezprostředně nutné k životu, autor ví, že vody není nazbyt a situace za stávajících podmínek nemá dlouhodobou udržitelnost. Obec Chotýšany stejně jako mnoho okolních obcí využila dotační prostředky a vybudovala si několik vrtů na získávání podzemní pitné vody. Ale brzy se ukázalo, že ani budování nových vrtů obci nezajistí stabilní a hlavně dlouhodobé řešení nedostatku pitné vody pro občany.

Jako řešení, nejen našich problémů, se nabízí využívání povrchové pitné vody. Řešení v podobě přivaděče z vodní nádrže Želivka se časem ukázalo jako jediné možné. Zde opět skvěle zafungovala spolupráce obcí v rámci svého dobrovolného svazku obcí. Vybudování vodovodu přivaděčícího pitnou vodu do obecních vodojemů si vzal na starost dobrovolný svazek obcí CHOPOS.

Obec Chotýšany se k nově vznikajícímu projektu připojila na poslední chvíli, již ve fázi výběrového řízení na projekční firmu.

První myšlenky na vybudování takto velkolepého díla ukázaly již v mezi lety 2009 a 2010. To byl však jen záměr tehdy ještě Teplýšovického místostarosty Ing. Miroslava Kratochvíla. Podle původního plánu měly být do projektu skupinového vodovodu zapojeny jen tři obce. Díky nevěli starosty obce Ostředek se ale od plánů muselo prozatím ustoupit. Čekalo se až do roku 2012, kdy byla vytvořena první studie počítající s šesti obcemi. Studie však měla za následek odstoupení některých obcí od projektu, a to kvůli velké finanční náročnosti. Rozbroje mezi obcemi Kozmice, Teplýšovice a dobrovolným svazek obcí CHOPOS měli za následek odstoupení Kozmic od projektu a kompletní bojkot vodovodu včetně zákazu vést tento vodovod přes jejich katastrální území.

Stavbu vodovodu a celkově projektovou přípravu ovlivnila i situace se v okolním světě, začaly se množit útoky na zdroje pitné vody. S tímto odůvodněním se muselo přesunout místo „napojení“ na vodní nádrž Želivka. Přesun „napojení“ měl pozitivní dopady především na možnosti rozšíření počtu zapojených obcí. Připojily se tedy další dvě obce. První, kdo se se připojil, byla sousední obec Struhařov a posléze i Chotýšany.

S narůstajícím suchem dnes narůstá i počet obcí, jež by se chtěly do projektu připojit, a většina tehdy odstoupivších obcí dnes lituje svého tehdejšího rozhodnutí. Obec Chotýšany se může skupinového vodovodu účastnit jen díky dohadům v zárodcích projektu.⁷⁸

Celé přípravné řízení trvalo sedm let. Na vodovodu se výborně ukázala nutnost spolupráce obcí z hlediska potřeby zaštitění jedním velmi schopným subjektem. Vodovodní přivaděč zajistí vodu pro 7 obcí a jeho celkový rozpočet je odhadována na částku převyšující 200 milionů korun českých.⁷⁹

Samozřejmě takovou částku by ani několik obcí nedalo dohromady. Na financování budovaného projektu se podílí Evropská unie, pomocí operačního programu Životní prostředí. Operační program životní prostředí dodá částku téměř 130 milionu korun českých a zbylá část bude hrazena z dotací národních a rozpočtů zúčastněných obcí.⁸⁰ Možnost čerpání z dotací byla velmi ohrožena, ale a stihlo se vše až na úplně poslední výzvu potřebného dotačního titulu. Díky precizní přípravě, vše dopadlo ve prospěch zapojených obcí, výzva dotačního titulu se stihla ve stanoveném čase a mohlo se stavět.

Lepší představu o velikosti celého díla lze získat nahlédnutím do projektové dokumentace. Projektová dokumentace vzhledem k zachování know-how jednotlivých společností je dostupná pouze na stránkách zadavatele.

⁷⁸ Zdroj: Rozhovor pomocí emailu s manažerem dobrovolného svazku obcí CHOPOS Ing. Miroslavem Kratochvílem ze dne 08.03.2021

⁷⁹ Oficiální stránky obce Ostředek: [online]. 2020 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.chopos.cz/ostredok-aktuality/11897-slavnostn%C3%AD-zah%C3%A1jen%C3%AD-stavby-skupinov%C3%A9ho-vodovodu-chopos.html>

⁸⁰ Dotace EU: [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, všechna práva vyhrazena Praha.; 2020 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty/05-operacni-program-zivotni-prostredi/05-1-zlepsovani-kvality-vody-a-snizovani-rizika-po/skupinovy-vodovod-chopos?feed=05-Operacni-program-Zivotni-prostredi>

CHOPOS jakožto zadavatel si jako odborného zpracovatele pro projekt skupinového vodovodu, na základě výběrového řízení, zvolil firmu Vodohospodářský rozvoj a výstavba akciová společnost. Odborná firma poté zpracovala podklady ke konání výběrové řízení na dodavatele stavby a služeb s tím spojené. Ve zpracované projektové dokumentaci nalezneme údaje o technickém řešení a další užitečné údaje pro lepší představu o rozsahu díla.

O celkových nákladech se zde autor již zmiňoval, je ovšem nutno dodat, že částka není konečná, a to vzhledem k dlouhému časovému úseku od zpracování projektu až po samotnou realizaci. Během této doby se výrazně měnily podmínky na trhu a stoupala cena prací, proto konečná cena zatím není známa, ale přepokládá se, že poroste.

Projekt uvádí, že celková délka vodovodního potrubí je dvacet pět kilometrů. Vodovod začíná napojením na štolový přivaděč z vodní nádrže Želivka v obci Křešice. Pomocí čerpadel bude voda přečerpávána do hlavního vodojemu v obci Teplýšovice a dále pak do konkrétních obcí. Vedení vodovodního potrubí z hlavního vodojemu je rozděleno do dvou větví na jižní a severní. Obec Chotýšany patří do severní větve skupinového vodovodu. Tolik co nejjednodušeji k technickému řešení skupinového vodovodu.

Při příležitosti budování vodovou řada obcí přistoupila i k rekonstrukci vodovodní sítě na území svých obcí. Některé obce svůj vodovodní řád jen zrekonstruovaly. Lze tedy říct, že stavba vodovodu má pozitivní dopad i na všeobecné šetření s pitnou vodou. Řada obcí měla své vodovodní řady již zastaralé a docházelo v nich k únikům.⁸¹

3.2.2.5 Rozhledna Špulka

Projekt Rozhledna Špulka nedaleko obce Lbosín má splňovat dva hlavní východiska. První z cílů je všem patrný už při prvním pohledu na rozhlednu, tyčící se na nejvyšším kopci v regionu. Rozhledna na kopci Březák je velkým turistickým lákadlem hlavně díky úžasnému výhledu, který nabízí ze své nejvyšší vyhlídkové plošiny. Za dobrého počasí je z rozhledny ve Středočeském kraji vidět až na Sněžku.

⁸¹ Portál vhodného uveřejňování: [online]. 2020 [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.vhodne-uvarejneni.cz/profil/svazek-obci-chopos>

Druhým a neméně důležitým bodem je její symbolika. Projekt původně vznikl jako myšlenka udělat v regionu něco, co by i po případném zániku dobrovolného svazku obcí CHOPOS, zůstalo, něco, co by sloužilo jako odkaz toho, že kdysi tady bylo jednadvacet obcí podílejících se na rozvoji venkova a svého okolí. Rozhledna Špulka slouží i jako symbolika schopnosti všech obcí a lidí spolupracovat na smysluplných věcech. Rozhledna zde tedy stojí i jako jakési případné memento a odkaz do budoucnosti. Špulka v sobě nese i symboliku participace obcí, občanů a ziskového sektoru.

Z původní myšlenky, aby projekt s podobnou symbolikou vznikl, se v září roku 2009 stala skutečná představa o tom, jak by takový projekt měl vypadat. Rozhledna se ukázala jako skvělé řešení, jelikož je dobře viditelná z mnoha míst nejen po daném regionu. Prvotní záměr postavit rozhlednu se zrodil již v září roku 2009. Samotná příprava celého projektu trvala do 27. dubna 2013, kdy byla ukončena slavnostním položením základního kamene. Delší příprava byla zapříčiněna hlavně složitějším způsobem financování a samotnou technickou náročností takové stavby. Slavnostní otevření rozhledny se konalo téměř na rok přesně od položení základního kamene, tedy 26. dubna 2014.

Symbolika jednoty, ochoty se sdružovat a participace na rozvoji venkova, se promítla i do způsobu financování projektu. Projekt využil takzvaného vícezdrojové financování. Vícezdrojové financování znamená, že na stavbě rozhledny se podílely obce z regionu, místní ziskový sektor a hlavně i samotní občané. Všichni, kdo se finančně podíleli na stavbě, mají dnes na Špulce svojí venkovní kroniku. Venkovní kronika obsahuje tabulky se jmény dárců finančních prostředků na stavbu. Vícezdrojové financování mělo i další velmi pozitivní dopad, a to na medializaci a dosah rozhledny. O Špulce se začalo mluvit a hrdí dárci posílali ostatní, aby se šli podívat na rozhlednu a přečíst si jejich jméno na venkovní kronice.⁸²

⁸² Rozhledna Špulka: [online]. 2021 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <http://www.rozhlednaspulka.cz/o-nas/>
46

Projekt byl unikátní i svou metodou vícezdrojové financování. Předběžný odhad nákladů na vybudování rozhledny a naučné stezky byl 7 milionu korun českých. Předpokládaný plán se podařilo dodržet. Z celkové částky sedmi milionu korun českých získal CHOPOS 1,8 milionu korun českých z dotací Strategického plánu Leader a zbylé náklady na výstavbu uhradily obce z dobrovolného svazku obcí CHOPOS, drobní dárci (především fyzické osoby) a partneři projektu. Hlavními partnery projektu se stali společnosti Wifcom, akciová společnost a Rádio Sázava.⁸³

Špulka se může pochlubit také svou naučnou stezkou vedoucí z nejbližší obce Lbosín. Naučná stezka opět nese symboliku participace. Naučnou stezku pomáhali vytvářet žáci základních škol z okolí.

Rozhledna Špulka je na vrchu Březák, jenž dosahuje nadmořské výšky 533 metrů nad mořem. Samotná výška rozhledny je i s bleskosvodem a anténou 46 metrů a nejvyšší vyhlídková plošina se nachází ve výšce 30 metrů.

Rozhledna Špulka má nosnou konstrukci z oceli, svázanou dřevěnými vazníky. Pod rozhlednou je kromě již zmiňované venkovní kroniky ještě unikátní mapa poskládána z kamenů. Mapa u paty rozhledny znázorňuje mikroregion CHOPOS s jednotlivými obcemi a turistickými lákadly. U rozhledny je také stánek s občerstvením, který provozuje dobrovolný svazek obcí CHOPOS. Příjmy ze stánku a nákupu dárkových předmětů jsou schraňovány do fondu oprav rozhledny.⁸⁴

Rozhledna je dnes významným turistickým lákadlem regionu a poskytuje nádherné výhledy do okolí. Rozhledna je i významným místem pro konání společenských a kulturních akcí.

Sám autor rozhlednu často navštěvuje a je velmi hrdý na to, že je součástí celku jenž dokázala rozhlednu vybudovat.

⁸³ Business Media One, s. r. o.: [online]. 2007-2020[cit. 2021-03-09. Dostupné z: <https://www.stavbaweb.cz/rozhledna-spulka-lbosin-9395/clanek.html>

⁸⁴ Rozhledna Špulka: [online]. 2021 [cit. 2021-03-09. Dostupné z: <http://www.rozhlednaspulka.cz/provozni-rad-rozhledny/>

3.3 Srovnání MAS a DSO

Pro přehlednost ještě provedu srovnání dvou platforem, na nichž mohou obce položit základy své vzájemné spolupráce tedy MAS a DSO

Prvním výrazným rozdílem mezi místními akčními skupinami a dobrovolnými svazky obcí je legislativní rámec. Zatímco dobrovolné svazky obcí z většiny upravuje zákon o obcích, místní akční skupiny nemají svůj pevný právní rámec přímo v české legislativě. Právní rámec místních akčních skupin vychází především z Evropského práva.

Druhý velmi výrazný rozdíl je v subjektech, které platformy sdružují. Dobrovolný svazek obcí sdružuje jen obce samotné. Místní akční skupina má daleko širší možnosti, koho může sdružovat. Místní akční skupina sdružuje fyzické osoby, právnické osoby, neziskový sektor a obce samotné. Vzniká tedy díky tomu daleko širší platforma.

Místní akční skupina se zaměřuje především na „měkké věci“ v regionu - myšleno strategie rozvoje cestovního ruchu a rozvoje celkově v širším slova smyslu. Dobrovolný svazek obcí z povahy svého složení se zaměřuje spíše na specifitější a přesněji vymezené agendy. Obcím slouží i jako poradní orgán.

Bylo již řečeno, že dobrovolné svazky obcí mají problémy s financováním, jelikož nemají stálý zdroj finančních prostředků navázaný na dotační programy a jejich financování je spíše nahodilé. Místní akční skupiny mají již léta jasný zdroj financování pomocí metody Leader, která bude pravděpodobně, jako se již mnohokrát stalo, opětovně prodloužena.

3.4 Dotazníkové šetření

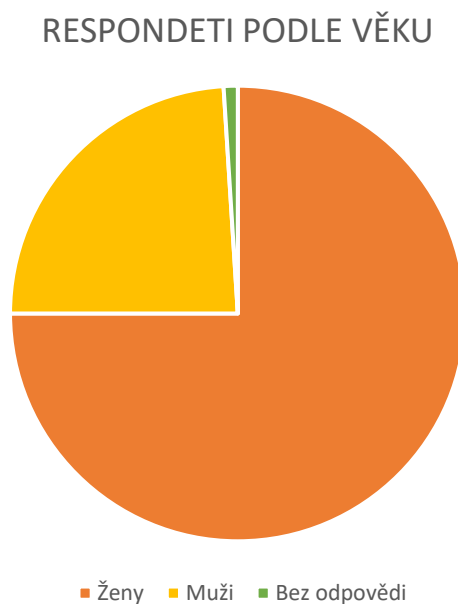
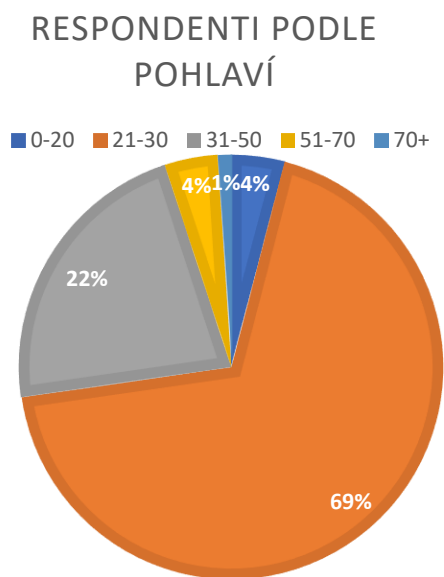
Autor sám je již v druhém volebním období zvolen do funkce neuvolněného zastupitele v obci Chotýšany. Je tím tedy dám velký předpoklad, že autor bude mít přehled o možnostech spolupráce jednotlivých obcí, popřípadě subjektů v regionu. Ale jak je na tom zbytek populace? Autor pokládá tedy za užitečné udělat menší šetření napříč občany o jejich povědomí o tom, jak funguje spolupráce obcí.

Povědomí obyvatel naší země o možnostech spolupráce obcí je také velmi důležité z hlediska participace. Například u místních akčních skupin je přímo vyžadována spolupráce občanů. Participace občanů při činnosti místních akčních skupin je velmi klíčová. Občané se mohou přímo podílet na tvorbě plánů a strategií. Aby však občané těchto svých práv mohli využít je absolutně nezbytné, aby o takovýchto možnostech věděli.

Pro šetření o povědomí obyvatelstva byl zvolen způsob, který nejvíce vyhovoval současné situaci. Pandemie nemoci SARS-CoV-2 stále zužuje Českou republiku a aktuálně není ani možný pohyb mezi okresy. Je také velmi omezena možnost setkávat se osobně s ostatními lidmi. Pro šetření tedy byla zvolena forma internetového dotazníku. Dotazník byl velmi krátký a jednoduchý, což dokládá i čas který potřeboval většina respondentů k jeho vyplnění. Nadpoloviční většina, tedy 67 procent respondentů, pro vyplnění dotazníku potřebovala jen jednu až dvě minuty.

Výsledky dotazníkového šetření jsou pro autora samotného poměrně zajímavé. Na dotazníkovém šetření se podílelo 100 náhodně vybraných osob. Respondenti dotazník vyplňovali pomocí přímého odkazu na sociální síti Facebook. Nutno podotknout, že nešlo o reprezentativní vzorek obyvatelstva, což plyne ze samotných výsledků, ale i úvahy, že dotazník byl sdílen autorem mezi jeho okolím.

Šetření se zúčastnilo 100 lidí, z nichž bylo 75 žen 24 mužů a jeden účastník, jenž nechtěl uvádět své pohlaví. Další rozdělení respondentů bylo děláno podle věkové skupiny, do které účastníci dotazníkového šetření spadají. Při určení věku daných respondentů se velmi projevíly omezené možnosti šíření, největší skupinu respondentů tedy tvořili lidé ve věkové skupině dvacet až třicet let, následovala skupina respondentů mezi 30-50 lety a s přibývajícím věkem respondentů ubývalo a do skupiny 70+ se řadil pouze jeden respondent.

Dalšími třemi determinujícími faktory pro respondenty byla velikost obce, úroveň dosaženého vzdělání a zájem o dění v obci.

Nejvíce respondentů pocházelo z menších obcí tedy z obcí v rozmezí od 300 do 3000 obyvatel. V tomto rozmezí se nacházelo 35 respondentů. Osmnáct respondentů pochází z nejmenších obcí, tedy z obcí maximálně do pětiset obyvatel. Celkem 17 respondentů uvedlo, že pochází z obce s třemi až deseti tisíci obyvatel. Patnáct respondentů uvedlo, že pochází z obce s více jak 100 000 obyvateli. Zbýlých patnáct se nachází v obcích s rozmezím tří až deseti tisíc obyvatel.

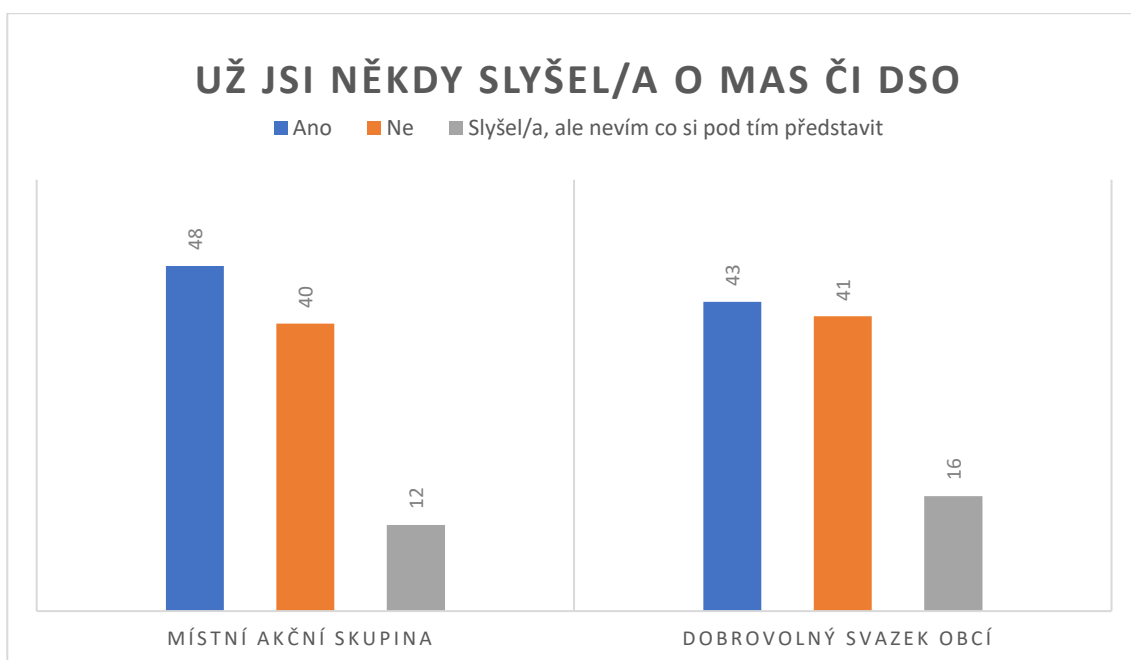
Jako nejvyšší dosažené vzdělání uvedlo 49 respondentů vysokoškolské, 46 středoškolské a pouhých 5 jen základní vzdělání.

Zájem o dění v obci je velmi zajímavá otázka zaslouží se tedy znázornění v grafu.

Výše uvedená data slouží především pro představu, jak vypadá průměrný respondent. Z šetření vyplývá, že průměrným respondentem je žena ve věkovém rozmezí 21 až 30 let, z menší obce o velikosti 300 až 3000 obyvatel a vysokoškolským vzděláním. Takováto žena má pasivní zájem o dění u ní v obci.

K samotnému zkoumanému meritu věci. První otázka z oblasti dobrovolných svazků obcí nebo místních akčních skupin na respondenty byla, zda vůbec vědí, co místní akční skupina, respektive dobrovolný svazek obcí je. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že povědomí o těchto subjektech mezi respondenty je. Více v samotném grafu.

Pro ověření, zda respondenti opravdu o daných subjektech něco ví, autor zvolil doplňující otázku směřující přímo na činnosti, kterým se dobrovolné svazky obcí, potažmo místní akční skupiny věnují nebo by alespoň věnovat mohli. Respondenti vybíraly z možností, co si myslí, že by mohlo patřit do činností subjektů.

U dobrovolného svazku obcí z pěti možností respondenti vybíraly dvě správné a dvě špatné, pátou možností byla odpověď, že o dobrovolném svazku obcí nikdy neslyšeli. Autor záměrně vyčlenil činnosti spadající do samosprávných činností obce, aby respondentům napověděl. Správně na tuto otázku odpovědělo 33 respondentů, což je jen o deset méně, než u předchozí otázky odpovědělo, že dobrovolný svazek obcí zná. Potvrdilo se tedy, že respondenti obhájili své povědomí o dobrovolném svazku obcí.

Místní akční skupina dopadla o poznání hůř. Přestože 48 respondentů uvedlo, že o místní akční skupině již slyšeli, správně odpovědělo jen patnáct respondentů. Patnáct respondentů uvedlo všechny tři správné odpovědi. Valná většina ostatních zapomněla na jednu ze tří možností. Proto lze říci, že i zde byl výsledek uspokojivý.

Na závěr je nutné dodat, že ani autor sám nepředpokládá, že došlo k nasbírání tolika dat, aby se mohlo jednat o reprezentativní vzorek obyvatelstva. Autor již v úvodu vymezil, jak vypadá průměrný respondent.

Výsledek dotazníkového šetření je tedy poměrně uspokojivý a menší polovina respondentů má základní povědomí o fungování spolupráce obcí, ať již na bázi dobrovolného svazku obcí nebo pomocí místní akční skupiny.

3.5 Další možnosti spolupráce

Spolupráce obcí nemusí mít jen danou strukturu a rámeček vymezený nějakým subjektem. Spolupráce obcí je samozřejmě možná i živelnější formou sdruženou za konkrétním účelem. Jedním z příkladů spolupráce obcí (v tomto případě v boji proti kraji) je soudní spor, kdy se 87 obcí a měst, ale také některé spolky a fyzické osoby, domáhaly zrušení Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje.

Dne 5. 10. 2016 zastupitelstvo Jihomoravského kraje na svém jednání schválilo opatření obecné povahy s názvem Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje. Obce a další subjekty na straně navrhovatelů podaly návrh na zrušení Zásad územního rozvoje. Žalobcům vadila především část zásad vyjadřující se k rozvoji páteřní infrastruktury. Obce se tedy spojily především za účelem zastavení budování silnice. Obcím dále vadilo, že Jihomoravský kraj využil institutu územních rezerv, čímž znemožnil obcím nakládat se svým územím. Tato pravomoc je samozřejmě v kompetenci kraje, obce však poukazují na to, že jsou jim blokovány pozemky za účelem velmi pochybné proveditelnosti stavby. Kraj argumentoval tím, že vše bylo v souladu s právními předpisy, a to jak postupy schvalování, tak i výsledné Zásady, dále kraj uvedl, že ne všichni navrhovatelé jsou dotčeni a také je sobecké od navrhovatelů blokovat navrhované řešení jen kvůli tomu, že jim dané řešení nevyhovuje.

Do soudního procesu se zapojily i soukromé subjekty, které argumentovaly podobně jako dotčené obce. Hlavním argumentem fyzických osob, kterým byli pozemky zahrnuty do územní rezervy, byla velmi pochybná proveditelnost stavby. Zásady prý jen zbytečně znehodnocovaly pozemky po dobu, než se prokáže neproveditelnost Zásad.

Subjekty na straně kraje argumentovaly především potřebou propojení silniční sítě a napojením na další páteřní silniční a dálniční soustavy u nás, ale i v zahraničí. Nechtěly zrušení územních zásad, neboť se bály oddálení stavby.⁸⁵

⁸⁵ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2017, sp. Zn 65+A+3_2017-93, Dostupný z: https://www.google.com/search?q=%C4%8D.+j.+65+A+3%2F2017+%E2%80%93+931&rlz=1C1AVFC_enNO821NO824

Výsledkem soudního sporu nakonec bylo zamítnutí odůvodněné takto: „*Zásahy soudu do územně plánovací dokumentace z hlediska materiálního kritéria musí být vyhrazeny jen pro těžká pochybení v procesu jejich schvalování, která se mohla promítnout do sfér subjektivních práv fyzických či právnických osob, dále pak, že soudy neposuzují vhodnost zvolených řešení (ale pouze jejich zákonnost, protože zde nejsou proto, aby vydávaly nové územní plány), a konečně existuje-li rovnováha mezi zájmy, které by měly být zohledněny při určení funkčního a prostorového uspořádání území, tak soudy do takto nastoleného stavu nejsou oprávněny zasahovat.*“⁸⁶

S připomínkami k Zásadám územního rozvoje Jihomoravského kraje se vypořádal soud konstatováním, že není oprávněn toto posuzovat. Soud tedy posuzoval zpravidla jen proces, a to, zda vše bylo v souladu s českým právním řádem. Zde soud dospěl k názoru, že vše probíhalo standartně a v souladu s legislativou a návrh na zrušení Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje shledal jako neopodstatněný.

Spolupráce obcí zde přinesla hned několik pozitivních věcí:

Mezi obce a ostatní subjekty byly rozděleny náklady řízení, spojené s advokátními službami. V případě, že by obce postupovali samostatně, náklady by byly mnohem vyšší a nemuselo by dojít ke kvalitnímu zastupování jejich zájmů.

V rozsudku je několikrát zmíněno velké množství připomínek, jež dané obce měly k Zásadám územního rozvoje Jihomoravského kraje. Obce a další subjekty tak zvyšovaly svoji naději na úspěch.

Na rozsudek Krajského soudu v Brně byla podána kasační stížnost ze strany navrhovatelů. Kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu byla také zamítnuta.

⁸⁶ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2017, sp. Zn 65+A+3_2017-93, Dostupný z: https://www.google.com/search?q=%C4%8D.+j.+65+A+3%2F2017+%E2%80%93+931&rlz=1C1AVFC_enNO821NO824

4 Závěr

Obce a zejména ty menší byly vždy nuceny spolupracovat a spolupráce pro ně je, byla a vždy bude skvělým řešením složitých problematik a úkolů. Formy spolupráce nastíněné v práci umožňují jednotlivým obcím realizovat mnoho záměrů a poskytovat lepší služby pro své občany.

Práce ukazuje nejvýznamnější projekty obou subjektů a popisuje jejich styl práce a hledá některá rizika. Největší riziko je spatřováno v schopnosti udržet dlouhodobost financování pro činnost. Dalším rizikem ukazujícím se zejména při činnosti koordinátora sociálních služeb je menší informovanost občanů. Ze zhodnocení znalostí občanů o spolupráci lze dovodit, že povědomí mezi obyvateli existuje, je však třeba dále na povědomí pracovat tak, aby to přineslo výhody oběma stranám.

Z práce samotné vyplynulo, že i legislativa má co dohánět, zejména ve vztahu vůči dobrovolným svazkům obcí. Je potřeba klást velký důraz na udržitelnost financování a udržení vysoké odbornosti daných subjektů.

Jako nejpřínosnější projekty vnímám zavedená skupinový vodovod, koordinátora sociálních služeb a projekt Čistá řeka Sázava.

V oblasti spolupráce působí zpravidla velcí nadšenci a především díky nim systém funguje. Je třeba vyvíjet tlak, aby si odpovědné orgány uvědomily, že i tyto subjekty jsou významnými partnery v regionálním rozvoji a podle toho k nim také přistupovaly. Stejně jako si Svaz měst a obcí vydobyl své pevné místo i dobrovolné svazky obcí pracují na celostátní spolupráci tak, aby se staly rovnocenným partnerem v rozvoji regionů a posléze celého našeho území.

Spolupráce má svá rizika, ale je to nepostradatelná součást fungování obce.

5 Resumé

Diplomová práce se věnuje spolupráci obcí na regionální úrovni. V práci je kladen důraz především na spolupráci v rámci místních akčních skupin a dobrovolných svazků obcí. Autor se zaměřil na místní akční skupinu Posázaví a Dobrovolný svazek obcí CHOPOS. Práce představuje teoretickou část důležitou pro pochopení tématu a praktickou část, kde se autor věnuje konkrétním projektům daných subjektů. Teoretická část čerpá především z platné legislativní úpravy a akademických prací doplněných odbornou literaturou a články z odborných časopisů. V praktické části autor zužitkoval své znalosti z fungování samospráv a spolupráce obcí. Práce představuje i možná rizika spojená se spoluprací obcí. Autor si také dal za cíl prozkoumat znalost občanů ČR v souvislosti s problematikou spolupráce obcí.

5.1 Resumé v anglickém jazyce

The diploma thesis deals with the cooperation of municipalities at the regional level. The emphasis is mainly on cooperation with the help of local action groups and voluntary associations of municipalities. The author focused on the local action group Posázaví and the Voluntary Union of Municipalities CHOPOS. The work presents a theory important for understanding the topic and a practical part, where the author deals with specific projects of the subjects. The theoretical part draws mainly from legislation and academic work supplemented by professional literature and articles from professional journals. In the practical part, the author used his knowledge of the functioning of local governments and cooperation of municipalities.

The thesis also presents possible risks associated with the cooperation of municipalities. The author also aimed to survey the knowledge of part of the population on the issue of cooperation between municipalities.

6 Použité zdroje

6.1 Právní předpisy

Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 89/2013 Sb. ze dne 3. února 2012 Občanský zákoník. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89>

Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1#hlava7>

Zákon č. 248/2000 Sb. ze dne 29. června 2000 Zákon o podpoře regionálního rozvoje. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248>

Zákon číslo 248/1995 Sb. ze dne 28. září 1995 o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů. In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-248>

Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-250?text=pr%C3%A1va%20ob%C4%8Dana#cast5>

Zákon č. 420/2004 Sb. ze dne 10. června 2004

Zákon o přezkoumávání hospodaření územích samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí In: Sbíрка zákonů České republiky. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-420>

6.2 Judikatura

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2017, sp. Zn 65+A+3_2017-93, Dostupný z: https://www.google.com/search?q=%C4%8D.+j.+65+A+3%2F2017+%E2%80%93+931&rlz=1C1AVFC_enNO821NO824

6.3 Literatura

Správní právo. Obecná část, Hendrych Dušan a kolektiv. 8. vydání. Praha: C.H.Beck, 2012. ISBN 978-80-7179-254-3.

Moderní obec, odborný časopis pro veřejnou zpravu ISSN: 1211-0507, BAGAROVÁ GRZYWA, Martina Bagarová Grzywa. Základní pravidla pro svazky obcí. Moderní obec. 2003, 203(3),

6.4 Akademické práce

JUDr. PhDr. Jan Malast. Obecní samospráva v České republice: teoretická a historická východiska. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE PRÁVNICKÁ FAKULTA Katedra správního práva a správní vědy, 2014. DISERTAČNÍ PRÁCE. UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Text přednášky REGION, EKONOMICKÁ ÚROVEŇ A ROZVOJ REGIONU-ZÁKLADNÍ POJMY [online]: [cit. 07.02.2021]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/el/1431/jaro2005/Z0107/um/SEGpr1www.pdf?lang=cs>

KRAJÍČEK, Bc. Jan. Formování regionu a proměna jeho rolí v průběhu 20. století: Českomoravská vrchovina. Praha, 2014. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav světových dějin.

FRIEDLOVÁ, Bc. Veronika. ROLE MÍSTNÍCH AKČNÍCH SKUPIN PŘI ROZVOJI VENKOVA. Brno, 2017. Diplomová práce. Masarykova univerzita Ekonomicko-správní fakulta.

6.5 Internetové zdroje

K OTÁZKÁM ORGANIZACE SOUČASNÉ MÍSTNÍ A REGIONÁLNÍ SAMOSPRÁVY [online]: [cit. 05.02.2021]. Dostupné z: <https://www.law.muni.cz/sborniky/dp08/files/pdf/sprava/prucha.pdf>

Oficiální stránky města Přebuz [online]: ©2021 [cit. 05.02.2021]. Dostupné z: <http://www.prebuz.cz/informace-o-meste>

Posázaví (SPOLU)práce [online]:, 2004-2021 [cit. 2021-03-11]. Dostupné z: <http://leader.posazavi.com/cz/Article.aspx?ArticleId=481>

Český statistický úřad: [online], 2020 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112019>

Oficiální stránky obce Chotýšany: [online]. 2020 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: https://www.chotysany.cz/e_download.php?file=data/editor/53cs_1.pdf&original=WEB+-+Chot%C3%BD%C5%A1ansk%C3%A9+panstv%C3%AD+++a+z%C3%A1mek+I.%C4%8D%C3%A1st.pdf

Město Přerov [online]: 2000-2021 [cit. 11.03.2021]. Dostupné z: <https://www.prerov.eu/redakce/index.php?xuser=&lanG=cs&subakce=search&searchText=participace&scin%5Barticle%5D=1&scin%5Bofficialboard%5D=1&scin%5Blife%5D=1&scin%5Bnews%5D=1&scin%5Bevents%5D=1&scin%5Bphone%5D=1&scin%5Bfiles%5D=1>

Český statistický úřad [online]: ©2021 [cit. 07.02.2021]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/specifikace_regionu

Ministerstvo vnitra: [online]. Praha., 2018 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: Ministerstvo vnitra: [online]. Praha., 2008 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/mikroregiony-a-mistni-akcni-skupiny.aspx>

ČEPELKA, Oldřich. Iniciativa Evropské unie LEADER pro rozvoj venkova. Praha: Ministerstvo pro místní

rozvoj ČR. [online]. 2001 [cit. 17. 10. 2016]. Dostupné z [http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e4cec9c3-](http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2/1090417556funds14_e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2)

[be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2/1090417556funds14_e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2](http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2/1090417556funds14_e4cec9c3-be7a-4af9-a261-a6616c22a1a2)

Posázaví o.p.s. [online]. Postupice: Zakládající smlouva, 2014 [cit. 2021-03-01]. Dostupné z: <http://firma.posazavi.com/cz/Article.aspx?ArticleId=60>

Oficiální stránky Středočeského kraje: [online]. Praha:, 2021 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: [https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/rejstrik-dobrovolnych-svazku-](https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/rejstrik-dobrovolnych-svazku-obci?p_p_id=101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_delta=20&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_keywords=&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_advancedSearch=false&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_andOperator=true&p_r_p_564233524_resetCur=false&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_cur=7)

[obci?p_p_id=101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-](https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/rejstrik-dobrovolnych-svazku-obci?p_p_id=101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_delta=20&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_keywords=&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_advancedSearch=false&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_andOperator=true&p_r_p_564233524_resetCur=false&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_cur=7)

[2&p_p_col_count=1&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_delta=20&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_keywords=&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_advancedSearch=false&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_andOperator=true&p_r_p_564233524_resetCur=false&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_cur=7](https://www.kr-stredocesky.cz/web/urad/rejstrik-dobrovolnych-svazku-obci?p_p_id=101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc&p_p_lifecycle=0&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-2&p_p_col_count=1&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_delta=20&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_keywords=&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_advancedSearch=false&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_andOperator=true&p_r_p_564233524_resetCur=false&_101_INSTANCE_lq2KRfPWJpfc_cur=7)

Meziobecní Spolupráce v ČR Příklady dobré praxe a doporučení pro realizaci meziobecní spolupráce: [online]. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 2020 [cit. 2021-02-08]. Dostupné z: <https://cse.google.com/cse?cx=015489265366623571386%3Aizzrwwg3bmqm&q=Meziobecn%C3%AD+spolupr%>

Oficiální stránky CHOPOS: [online], 2020 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: <https://www.chopos.cz/images/chopos/2015/Soubory/Broura.pdf>

Informační systém ESF 2014+ Ministerstvo pro místní rozvoj: [online]. Praha:, 2021 [cit. 2021-02-25]. Dostupné z: https://www.esfcr.cz/documents/21802/13101224/09_Pos%C3%A1zav%C3%AD_cel%C3%A1+studie.pdf/5a0c95f7-334c-4f91-8ab4-db08f7a5458d?t=1582275065664

Oficiální stránky Svaz měst a obcí České republiky: [online]. Praha:, 2021 [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://www.smocr.cz/cs/o-nas>

Kdekoliv.cz: [online]. 2015 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <http://www.kdekoliv.cz/>

Obce dusí administrativa. Pomáhá Centrum společných služeb: [online]. Benešovský deník, Vydavatel Vltava labe media, ze dne 17.9.2020 [cit. 2021-02-09]. Dostupné z: <https://benesovsky.denik.cz/ctenar-reporter/obce-dusi-administrativa-pomaha-centrum-spolecnych-sluzeb-20200917.html>

Oficiální stránky obce Ostředek: [online]. 2020 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://www.chopos.cz/ostredok-aktuality/11897-slavnostn%C3%AD-zah%C3%A1jen%C3%AD-stavby-skupinov%C3%A9ho-vodovodu-chopos.html>

Dotace EU: [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, všechna práva vyhrazena Praha:, 2020 [cit. 2021-02-10]. Dostupné z: <https://dotaceeu.cz/cs/statistiky-a-analyzy/mapa-projektu/projekty/05-operacni-program-zivotni-prostredi/05-1-zlepsovani-kvality-vody-a-snizovani-rizika-po/skupinovy-vodovod-chopos?feed=05-Operacni-program-Zivotni-prostredi>

Portál vhodného uveřejňování: [online]. 2020 [cit. 2021-02-23]. Dostupné z: <https://www.vhodne-uvarejneni.cz/profil/svazek-obci-chopos>

Rozhledna Špulka: [online]. 2021 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <http://www.rozhlednaspulka.cz/o-nas/>

Business Media One, s. r. o.: [online]. 2007-2020 [cit. 2021-03-09]. Dostupné z: <https://www.stavbaweb.cz/rozhledna-spulka-lbosin-9395/clanek.html>